

Tillæg nr. 2 til MILJØGODKENDELSE
af
Kvægbruget på
Over Fiddevej 33, 6854 Henne

I henhold til § 12 i Lovbekendtgørelse nr. 868 af 3. juli 2015
om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug

Godkendt den 18. maj 2016

Udarbejdet af:

Sagsbehandler: Ann Rolighed Thygesen
Direkte tlf. 79946140
E-mail: antd@varde.dk

VARDE KOMMUNE
Erhvervscenteret - Landbrug
Teknik og Miljø
Bytoften 2
6800 Varde

www.vardekommune.dk
vardekommune@varde.dk

Doknr. 47113/15

Sagsnr. 14/15598

Indholdsfortegnelse:

1	INDLEDNING	5
2	BAGGRUND FOR MILJØGODKENDELSE	6
2.1	DATABLAD	6
2.2	BAGGRUND OG HISTORIK	6
3	GODKENDELSE	8
3.1	BESKRIVELSE AF PROJEKTET	8
3.2	REVURDERING	8
3.3	SUPPLERENDE OPLYSNINGER	8
3.4	FORUDSÆTNINGER	9
4	VILKÅR DER UDGÅR AF TIDLIGERE MILJØGODKENDELSER OG NYE VILKÅR FOR TILLÆG NR. 2 TIL MILJØGODKENDELSEN	10
4.1	ÅRSPRODUKTION	11
4.2	DRIFT OG INDRETNING	11
4.3	LANDSKABSINTERESSER	11
4.4	AMMONIAKREDUCERENDE TILTAG	11
4.5	SKADEDYR	12
4.6	UDBRINGNINGSAREALER	12
4.7	EGENKONTROL	12
5	KLAGEVEJLEDNING	14
6	OFFENTLIGGØRELSE	15
7	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	16
7.1	BELIGGENHED	16
7.2	AFSTANDSKRAV	16
7.3	LANDSKAB OG KULTURMILJØ	16
7.4	DYREHOLDETS STØRRELSE FØR OG EFTER UDVIDElsen	18
7.5	INDRETNING	18
7.6	FORBRUG AF VAND OG ENERGI	21
7.7	AFFALD	21
7.8	OPLAG AF DIESEL- OG FYRINGSOLIE	21
7.9	HUSDYRGØDNING - PRODUKTION, OPBEVARING OG UDBRINGNING	21
7.10	ENSILAGE- OG FODEROPBEVARING	23
7.11	LUGT	24
7.12	STØJ, STØV, SKADEDYR, DØDE DYR OG LYS	25
7.13	TRANSPORT	25
7.14	SPILDEVAND	27
7.15	DRIFTSFORSTYRRELSER ELLER UHELD	27
7.16	BESKYTTEDE NATUROMRÅDER OMKRING EJENDOMMEN - AMMONIAK	28
7.17	AREALER OG HARMONI	39
7.18	KG N OG P TILFØRT UDBRINGNINGSAREALERNE	48
7.19	NITRAT TIL OVERFLADEVAND - VANDLØB, SØER OG KYSTVANDE	48
7.20	NITRAT TIL GRUNDEVAND	52
7.21	FOSFOR	54
7.22	PÅVIRKNING AF "BILAG IV ARTER"	56
7.23	UDBRINGNINGSAREALER – ØVRIGE FORHOLD	58
7.24	BAT - AMMONIAK	65
7.25	BAT - NITRAT	67
7.26	BAT - FOSFOR	67
7.27	BAT – FODRINGSSTRATEGI	67
7.28	BAT - MANAGEMENT	68
7.29	BAT - FORBRUG AF VAND OG ENERGI	68
7.30	BAT – OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING	68
7.31	BAT – UDBRINGNING AF HUSDYRGØDNING	69

7.32	SAMLET BAT-VURDERING	69
8	EGENKONTROL.....	70
9	FORANSTALTNINGER VED OPHØR AF PRODUKTION	70
10	NABOHØRING.....	70
11	SAMLET VURDERING	71
	BILAG I – HØRINGSSVAR FRA RINGKØBING-SKJERN KOMMUNE.....	72

I Indledning

Dette tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af kvægholdet på Over Fiddevej 33, 6854 Henne i Varde Kommune. Vilkårene sikrer, at udvidelse og drift af husdyrbruget kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

I forbindelse med udarbejdelse af tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse, har Varde Kommune udarbejdet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt. Denne danner baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse, herunder de stillede vilkår, se afsnit 4.

Copyright på kort: Grundkort – Varde kommune, Matrikelkort – GST, Luftfoto – Cowi.

2 Baggrund for miljøgodkendelse

2.1 Datablad

Ejer / Ansøger:	Torben Kragh
Kontaktperson:	Torben Kragh, tlf. 7525 5396, mobil: 30620496, mail:
Husdyrbrugets navn og adresse:	Storetoft, Over Fidgevej 33, 6854 Henne
Ejerlav og matrikel nr.:	4t, 3b, 1r, 3l, 12k og 3u Fidge By, Henne 14 Skyhede By, Outrup
Virksomhedens art:	Kvægbrug
Ejendomsnummer:	5730093113
CHR-nummer:	44334
CVR-nummer:	13549680
Konsulent:	Rikke IIsøe Mogensen, Vestjysk Landboforening, Herningvej 3-5, 6950 Ringkøbing, tlf. 96814223, mail: rim@vjl.dk
Tilsynsmyndighed:	Varde Kommune
Udkast i nabohøring:	21. april -12. maj 2016
Godkendelsesdato:	18. maj 2016

2.2 Baggrund og historik

5. maj 2011 meddelte Varde Kommune en § 12 miljøgodkendelse til husdyrbruget på Over Fidgevej 33 (herefter kaldt MGK2011). Miljøgodkendelsen omhandlede en udvidelse af kvægproduktionen til 602,92 DE og forlængelse af en kostald, etablering af en tilbygning til et foderanlæg, samt udvidelse af foderplansiloer og en udvidelse af en eksisterende stald.

2. november 2011 meddelte Varde Kommune et tillæg (tillæg nr. 1) til § 12 miljøgodkendelsen, hvori der blev godkendt en ny placering af forlængelsen af den eksisterende kostald.

Torben Kragh har nu søgt om tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen på baggrund af et ønske om at udvide kvægproduktionen på Over Fidgevej 33, 6854 Henne, etablere en ny plads til kalvehytter samt ændre udbringningsarealerne.

Ansøgningen er modtaget af Varde Kommune den 18. december 2014.

I forbindelse med sagsbehandlingen er der indhentet supplerende oplysninger.

Tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen er udarbejdet ud fra ansøgning nr. 72929, version 7 som er indsendt den 17. marts 2016, samt fiktiv ansøgning nr. 77849.

3 Godkendelse

Varde Kommune har afgjort, at husdyrbruget på Over Fiddevej 33, 6854 Henne kan udvides som ansøgt. Der er nærmere redegjort for de vurderinger der ligger til grund for afgørelsen i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen meddeles efter § 12 i ”Lovbekendtgørelse nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug”, herefter benævnt husdyrloven, på en række nærmere angivne vilkår i afsnit 4.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

Det skal i øvrigt bemærkes, at tilladelser og godkendelser der vedrører anden lovgivning, for eksempel byggetilladelse, skal indhentes særskilt.

Henvendelse om miljøgodkendelsen kan ske til Varde Kommune, Miljø.

Eventuelle udvidelser og ændringer af husdyrbrugets anlæg, som ikke fremgår af denne godkendelse, skal meddeles til – og godkendes af Varde Kommune inden disse gennemføres.

3.1 Beskrivelse af projektet

Kvægbruget på Over Fiddevej 33, 6854 Henne udvides fra 602,92 (det godkendte i 2011) til 905,43 DE og der etableres en ny plads til kalvehytter. Derudover bygges der ikke nyt i forbindelse med udvidelsen.

Der sker desuden en ændring i udbringningsarealerne.

3.2 Revurdering

Miljøgodkendelsen fra den 5. maj 2011 skal, jævnfør § 17 i ”Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug” (herefter benævnt Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages senest, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt, at foretage den første revurdering i 2019. Revurderingen vil også omfatte dette tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen.

3.3 Supplerende oplysninger

I forbindelse med sagsbehandlingen har Varde Kommune orienteret og indhentet oplysninger fra følgende:

- Intern høring i Varde Kommune
- Nabohøring ved berørte naboer

3.4 Forudsætninger

Varde Kommune forudsætter, at projektet gennemføres og drives som beskrevet i ansøgningen nr. 72929 version 7. Tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen meddeles på vilkår, der sikrer at kravene i § 27 og § 29 i Husdyrloven opfyldes.

I afsnit 4 fremgår hvilke vilkår i eksisterende miljøgodkendelse, samt tillæg til miljøgodkendelse der ophæves og hvilke nye vilkår der stilles i dette tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse.

4 Vilkår der udgår af tidligere miljøgodkendelser og nye vilkår for tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen

Vilkår der udgår af miljøgodkendelsen fra den 5. maj 2011:

- 4.1.a. Husdyrbruget har tilladelse til et dyrehold på maksimalt 602,92 dyreenheder (DE) der fordeler sig normalt med 250 malkekøer, 450 kvier (6-28 mdr.) og 150 kalve (0-6 mdr.), tung race, på ejendommen Storetoft, Over Fiddevej 33, 6854 Henne. Årsproduktion opgøres på basis af planåret (1.august til 31.juli)
- 4.1.b. Det tillades, at der i de enkelte dyregrupper kan forekomme afvigelser i DE svarende til +/- 10 %, så længe det maksimale antal på 602,92 dyreenheder ikke overskrides.
- 4.3.e. Plantningen og vedligeholdelsen af beplantningen skal foregå efter de retningslinjer, som fremgår af Skov – info nr. 13 om træer og buske til skovbryn, læhegn og vildtplanter fra Skov- og Naturstyrelsen. <http://www.skov-info.dk/haefte/13.htm>
- 4.12.a. Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.
- 4.13.c. Der skal indhentes særskilt udledningstilladelse til tagvandet fra ejendommen.
- 4.17.a. Der må kun udbringes husdyrgødning på de arealer der fremgår af miljøgodkendelsen. Ændringer af udbringningsarealet skal anmeldes til Varde Kommune.
- 4.17.b. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens ejede og forpagtede arealer svarende til 2,06 DE/ha. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor for de seneste 5 år f.eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber.
- 4.17.c. Ud over Plantedirektoratets fastsatte krav om efterafgrøder, skal mindst 13,5 % af ejendommens udbringningsarealer være med græsefterafgrøder. Det vil sige at mindst 83,5 % af udbringningsarealet skal dyrkes med roer, græs eller græsmarksefterafgrøder. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation herfor for de seneste 5 år f.eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber.
- 4.17.d. Naturområdet H923_EN_10 (se figur 7) skal hvert år afgræsses med et dyrehold svarende til min. 0,5 DE/ha/år. Alternativt kan der hvert år tages slet af hele arealet. Der må ikke tilskudsfodres på arealet, og arealet må ikke tilføres nogen form for gødning, ud over den gødning, som dyrene afsætter under afgræsning.
- 4.17.e. Der skal være en mindst 2 m bred dyrkningsfri bræmme omkring søen ved mark 301-0.
- 4.17.f. I en 10 m bred bræmme langs kvælstoffølsomme naturområder, der grænser op til markerne 8-0, 9-0, 10-0, 11-0, 37-0, 37-1, 102-0, 102-1, 201-0, 201-1, 201-11 (se figur 15), må dybstrøelse og handelsgødning ikke udspredes. Handelsgødning må kun placeres.

- 4.19.b. I den eksisterende stald (stald 1), skal der implementeres, hvad Miljøstyrelsen anerkender som værende BAT senest ved næste gennemgribende reovering. Hvis der ikke er sket en gennemgribende reovering inden 8 år (næste revurdering), vil Varde Kommune i forbindelse med revurderingen tage stilling til, om der skal sættes en tidsfrist for implementering af BAT i de eksisterende stalde.

Vilkår der udgår af tillæg til miljøgodkendelsen fra den 2. november 2011:

- 4.2.b. Der skal senest 6 måneder efter at ny tilbygning til kostald er opført plantes et 3 rækket læhegn langs Over Fidgevej, sådan som det fremgår af figur 1 i dette tillæg til miljøgodkendelse.

Beplantningen skal bestå af egnskarakteristiske træer og buske. Plantningen og vedligeholdelsen af beplantningen skal foregå efter de retningslinjer, som fremgår af Skov – info nr. 13 om træer og buske til skovbryn, læhegn og vildtplanter fra Skov- og Naturstyrelsen, <http://www.skov-info.dk/haefte/13/>

Nye vilkår for tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen

4.1 Årsproduktion

- a. Husdyrbruget må maksimalt have et dyrehold bestående af 454 malkekøer (13.000 kg EKM), 290 kvier (6-24 mdr.) og 150 kalve (0-6 mdr.), alle tung race, hvilket svarer til 905,43 dyreenheder (DE). Dyreholdet opgøres på basis af planåret (1. august til 31. juli).

4.2 Drift og indretning

- a. Husdyrbrugets drift og indretning skal være i overensstemmelse med de oplysninger der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse, med mindre andet fremgår af miljøgodkendelsens vilkår.
- b. Tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 2 år fra godkendelsesdatoen. Med udnyttet menes at udvidelsen af dyreholdet er påbegyndt.

4.3 Landskabsinteresser

- a. Placering og udformning af ny plads til kalvehytter, skal følge beskrivelsen i den miljøtekniske redegørelse.

4.4 Ammoniakreducerende tiltag

Gulve i bygning 1, 4 og 5 i de dele, der er etableret som henholdsvis sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) og sengestald med spaltegulv (kanal, linespil)

- a. Tværgange i bygning 1, 4 og 5, som ikke skræbes automatisk, skal hver dag rengøres manuelt mindst 2-3 gange.
- b. Skraberne i bygning 1, 4 og 5 skal være forsynet med timer.

Gyllebeholder 4.500 m³

- c. Gyllebeholderen på 4.500 m³ (tank 3, figur 1), skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.
- d. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle.
- e. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen.
- f. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden en uge efter skadens opståen. Tilsynsmyndigheden skal underrettes herom.

4.5 Skadedyr

- a. Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

4.6 Udbringningsarealer

- a. Der må kun udbringes husdyrgødning på de arealer der fremgår af tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen. Ændringer af udbringningsarealet skal anmeldes til Varde Kommune.
- b. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning på bedriftens udbringningsarealer svarende til 2,24 DE/ha.
- c. De dele af markerne 536-0, 534-0, 508-0 og 506-0, der er omfattet af § 3, må maksimalt tildeles flydende husdyrgødning svarende til 0,67 DE/ha. Den flydende husdyrgødning må ikke nedfældes på arealerne, men skal forsures og slangeudlægges. Se figur 17 og 18.
- d. De dele af markerne 545-0, 529-0, 528-0, 109-0 og 38-0, der er omfattet af § 3, må maksimalt tildeles flydende husdyrgødning svarende til 1,4 DE/ha. Se figur 17 og 19. Den flydende husdyrgødning må ikke nedfældes men skal forsures og slangeudlægges.
- e. På de dele af markerne 103-0a, 525-0, 524-0 og 201-11, der er omfattet af § 3, må flydende husdyrgødning ikke nedfældes, men skal forsures og slangeudlægges. Se figur 17 og 19.
- f. Der skal ud over de til enhver tid gældende regler, etableres mindst 18,0 % af harmoniarealet med roer, græs eller græsefterafgrøder. (gælder ved mere end 1,7 DE/ha)
- g. Der skal være mindst 2 m dyrkningsfrie bræmmer omkring søerne ved markerne 514-0, 541-0 og 303-1. Se figur 15 og 16.

4.7 Egenkontrol

- a. Enhver form for driftsstop af skraberne i bygning 1, 4 og 5, skal noteres i logbog med angivelse af årsag og varighed.
- b. Tilsynsmyndigheden skal underrettes ved driftsstop af skraberne i stald 1, 4 og 5, der har en varighed af mere end 2 uger.

- c.** Logbog, servicefaktura, registrering fra datalogger eller lignende, der dokumenterer, at skraberne i bygning 1, 4 og 5 er i drift og vedligeholdes, skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- d.** Der skal føres en logbog for gyllebeholderen på 4.500 m³ (tank 3), hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

5 Klagevejledning

Tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet i henhold til § 76 i Husdyrloven af de klageberettigede, der fremgår af lovens §§ 84-87.

Hvis du ønsker at klage over tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen skal du gøre det elektronisk og direkte til Natur- og Miljøklagenævnet via Klageportalen. Du kan få adgang til Klageportalen via Natur og Miljøklagenævnets hjemmeside: www.nmkn.dk.

Din klage skal være modtaget af Natur- og Miljøklagenævnet senest den 16. juni 2016 kl. 23.59 (4 uger efter offentliggørelsen).

Det er en betingelse for behandling af din klage, at du indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.

Vejledning om hvordan du klager og om gebyrordningen kan du finde på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside, www.nmkn.dk.

Samme sted fremgår det også, at der er visse særlige forhold, som kan begrunde en undtagelse fra kravet om at klage via Klageportalen.

Har du brug for yderligere oplysninger eller hjælp til Klageportalen, kan du kontakte nmkn@nmkn.dk eller tlf. 7254 1101.

Såfremt afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder fra afgørelsens offentliggørelse samt være i overensstemmelse med § 26 i forvaltningsloven.

6 Offentliggørelse

Tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen vil være offentliggjort på Varde Kommunes hjemmeside fra den 19. maj til den 16. juni 2016

Se: www.vardekommune.dk/afgoerelser (se under ”Miljøgodkendelser”)

På Varde Kommunes vegne den 18. maj 2016

Ann Thygesen

Miljømedarbejder

Kopi sendt til:

- Rikke Mogensen, Vestjysk Landboforening, e-mail: rim@vjl.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Syddanmark, Sorsigvej 35, 6760 Ribe, e-mail: sesyd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, v. Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14,1, 1651 Kbh.V, e-mail: ae@ae.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 1017 Kbh.K, e-mail: fbr@fbr.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 Kbh.N, e-mail: husdyr@ecocouncil.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskeren.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, e-mail: dnvarde-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh.V, e-mail: natur@dof.dk samt lokalforeningen for sydvestjylland e-mail: varde@dof.dk
- Arkvest, post@arkvest.dk

7 Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Beliggenhed, landskab og kulturmiljø

7.1 Beliggenhed

Der sker som følge af dette tillæg til miljøgodkendelse ingen ændringer i forhold til det, som fremgår af MGK2011.

7.2 Afstandskrav

Afstandskravene i henhold til § 6 i Husdyrloven er overholdt, da husdyrbrugets anlæg ikke er beliggende:

- indenfor et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- i en afstand mindre end 50 m fra ovennævnte områder eller
- i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

Følgende afstandskravene i henhold til § 8 i husdyrloven er overholdt:

- ikke almene vandforsyningsanlæg (25 m)
- almene vandforsyningsanlæg (50 m)
- vandløb, dræn og søer (15 m)
- offentlig vej og privat fællesvej (15 m)
- levnedsmiddelvirksomhed (25 m)
- beboelse på samme ejendom (15 m)
- naboskel (30 m)

7.3 Landskab og kulturmiljø

I forbindelse med sagsbehandlingen er husdyrbrugets beliggenhed i forhold til udpegningerne i Varde Kommunes Kommuneplan 2013 samt fredninger blevet gennemgået. Husdyrbrugets anlæg ligger **indenfor**

- Landzone
- Landbrugslandskaber
- Overgangslandskab
- Særligt værdifuldt landbrugsområde

Af Kommuneplan 2013 for Varde Kommune fremgår det blandt andet, at

Tilladelse til om- eller nybyggeri i **det åbne land** (Landzone) kan ledsages af vilkår, som sikrer, at byggeriet udformes, så de landskabelige, naturmæssige og kulturhistoriske værdier ikke påvirkes utilsigtet.

I åbne **landbrugslandskaber** skal store tekniske anlæg, herunder store husdyrbrug med mere end 500 dyreenheder tilpasses landskabets karakter.

I **overgangslandskaber** skal nye bygninger og anlæg, der visuelt vil opleves fra dal- eller kystlandskaber tilpasses landskabets karakter, særligt med hensyn til beplantning, placering, udformning og materialevalg.

I **særligt værdifulde landbrugsområder** beliggende i beskyttede landskabstyper, skal etableringen af nye bygninger og anlæg, der er nødvendige for landbrugets drift, ske i overensstemmelse med retningslinjerne for den pågældende landskabstype.

Der er ingen sten- eller jorddiger i umiddelbar nærhed af ejendommen. Nærmeste fredede områder er Fiilsø, beliggende ca. 1,7 km vest for anlægget.

Udvidelsen af dyreholdet sker i eksisterende bygninger og der ønskes etableret en ny plads til kalvehytter (bygning 19, figur 1) i forlængelse af dybstrølesstalden (bygning 3) mod nord. Pladsen bliver ca. 7 x 30 m og med afløb til gyllesystem. Der kan placeres 40 kalvehytter på pladsen. Kalvepladsen afskærms af eksisterende bygninger mod syd og vest og der er langt til naboer mod nord og øst. Pladsen vurderes således ikke at blive synlig for naboer.

Der er i forbindelse med dette tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen søgt om at få fjernet vilkår 4.2.b. i tillæg til miljøgodkendelsen fra november 2011 vedrørende afskærmende beplantning. Varde Kommune har derfor foretaget en fornyet landskabelig vurdering og vurderer, at tilbygningen der blev bygget i 2012, ikke har ændret væsentligt på oplevelsen af landskabet. Vilkåret ophæves derfor.

Varde Kommune vurderer at udvidelsen ikke er i strid med Kommuneplan 2013 for Varde Kommune.

Husdyrhold og drift

7.4 Dyreholdets størrelse før og efter udvidelsen

I tabel 1 ses antal dyr før 2007, som godkendt i 2011, og efter udvidelsen. Besætningen består af malkekvæg, tung race.

Dyreart	Før 2007		MGK2011		Efter udvidelsen	
	Antal	DE	Antal	DE	Antal	DE
Malkekvæg	180	240,00	250	333,64**	420*	733,74
Kvier (26-28 mdr.)	36	23,20	-	-	-	-
Kvier (6-24 mdr.)	-	-	-	-	290	131,15
Kvier (6-28 mdr.)	-	-	450	228,73**	-	-
Småkalve (0-6 mdr.)	45	12,16	150	40,55**	150	40,54
I alt		275,37		602,92**		905,43

Tabel 1. Antal dyr før og efter udvidelsen. (*Mælkeydelse på 13.000 kg EKM, **Definitionen på DE i 2011)

Varde Kommune vurderer at dyreholdet er tilstrækkeligt beskrevet.

7.5 Indretning

Oversigt over husdyrbrugets bygninger fremgår af figur 1. Udvidelsen af dyreholdet sker i eksisterende stalde. Der etableres desuden en plads til kalvehytter med afløb til gyllebeholder.

Figur 1. Oversigt over husdyrbrugets bygninger.

Bygning 1

Ko- og kvjestald. Er indrettet som sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal). Der er etableret skraber på spalterne. Der bliver i ansøgt drift et dyrehold på **120 malkekøer og 290 kvier (6-24 mdr.)**.

Bygning 2

Dybstrøelsesstald. Der bliver i ansøgt drift et dyrehold på **20 småkalve (0-6 mdr.) og 4 køer**.

Bygning 3

Dybstrøelsesstald. Der vil i ansøgt drift være **130 småkalve (0-6 mdr.)**.

Bygning 4

Tilbygning til ko- og kvjestald (bygning 1). Stalden er indrettet som sengestald med spalter (kanal og linespil). Der er skraber både over og under spalterne. I stalden vil der i ansøgt drift være **220 malkekøer**.

Bygning 5 + 5a

Stald indrettet som sengestald med spalter (kanal og linespil). Der er skraber både over og under spalterne. Der vil i ansøgt drift være **80 malkekøer**, samt en sygeafdeling med **30 køer** på dybstrøelse.

Bygning 6

Vaskeplads.

Bygning 7

Plads til døde dyr.

Bygning 8

Udendørssilo.

Bygning 9

Teknikerrum (vaskekemikalier).

Bygning 10

Olietank 1.200 l.

Bygning 11

Privat.

Bygning 12

Kemikalieskab.

Bygning 13

Privat.

Bygning 14

Privat.

Bygning 15

Olietank 2.500 l.

Bygning 16

Affaldscontainer.

Bygning 17

Ensilageplads, ca. 1.000 m².

Bygning 17a

Ensilagepladser, ca. 1.200 m².

Bygning 18

Foderautomat.

Bygning 19

Ny plads til kalvehytter på 7 m x 30 m (210 m²) med afløb til gyllesystem. Der kan være maks. 40 kalvehytter på pladsen.

Tank 1

Tank til ensilagevand 750 m³.

Tank 2

Gylletank 1.500 m³.

Tank 3

Gylletank 4.500 m³. Overdækkes.

Varde Kommune vurderer at indretningen er tilstrækkelig beskrevet.

Der stilles vilkår om, at husdyrbrugets indretning og drift skal være i overensstemmelse med de oplysninger der fremgår af denne miljøtekniske beskrivelse.

7.6 Forbrug af vand og energi

Ansøger har oplyst følgende anslåede årlige forbrug af vand og energi, se tabel 2.

	Før 2007 (mgd./år)	MGK2011 (mgd/år)	Efter udv. (mgd/år)	Ændring (mgd./år) i forhold til 2007	Ændring i forhold til 2007 %
Elforbrug (kWh)	150.000	225.000	240.000	90.000	60
Vandforbrug (m ³ , stalde)	8.100	16.400	22.000	13.900	172
Olieforbrug (l)	25.000	Faldende	25.000- 30.000	5.000	20

Tabel 2. Ejendommens forbrug af el, vand og olie.

Ændringen er i tabel 2 angivet for den samlede udvidelse siden 2007.

Der sker en mindre stigning i el- og vandforbruget i forhold til MGK2011, da der i ansøgt drift vil være flere køer, der skal malkes. Der forventes en mindre stigning i olieforbruget. Der er stadig ingen egen energiproduktion.

Varde Kommune vurderer, at energi- og vandforbruget er tilstrækkeligt beskrevet.

7.7 Affald

I MGK2011 er der redegjort for håndtering og bortskaffelse af affald. Dette tillæg til miljøgodkendelse medfører ingen væsentlige ændringer, når det gælder affald i forhold til det, som står beskrevet i MGK2011.

7.8 Oplag af diesel- og fyringsolie

Uændret i forhold til MGK2011.

7.9 Husdyrgødning - produktion, opbevaring og udbringning

Den årlige produktion af flydende husdyrgødning på Over Fiddevej 33 forventes at stige fra 4.965 m³ fra produktionen før 2007 til 18.408 m³ i ansøgt drift, og den årlige produktion af dybstrøelse forventes at stige fra 85 tons fra produktionen før 2007 til 902 tons i ansøgt drift.

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af ensilagesaft, møddingsvand, vaskevand mv. Produktionen af husdyrgødning før og efter udvidelsen fremgår af tabel 3.

Husdyrgødning	Før 2007 (m ³)	MGK2011 (m ³)	Ansøgt (m ³)
Gylle	4.165	8.250	16.558
Ekstra tilløb	800	1.700	1.850
Flydende husdyrgødning i alt	4.965	9.950	18.408
Fast husdyrgødning i alt	85	265	902

Tabel 3. Årlig produktion af husdyrgødning på Over Fidevej 33 før og efter udvidelsen.

Opbevaringsanlæg for husdyrgødning skal have en kapacitet, der er tilstrækkelig til, at udbringningen kan ske i overensstemmelse med reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Efter de gældende regler vil dette normalt svare til 9 måneders husdyrgødningsproduktion.

I bedriftens ejede og lejede gylletanke opbevares gylle og afgasset biomasse fra produktionen på de 3 ejendomme Over Fidevej 33, Boelsvej 30 og Klintingvej 185. Dyreholdet på Klintingvej 185 forventes fremover at være langt under det tilladte. Mængden af den producerede husdyrgødning er dog foretaget på baggrund af det maksimalt tilladte dyrehold på denne ejendom. Se tabel 4.

	Ansøgt mængde (m ³)
Over Fidevej 33	18.408
Boelsvej 30	12.376
Klintingvej 185	Ca. 3.000 (ved maks. dyrehold)
I alt	33.784

Tabel 4. Produktionen af flydende husdyrgødning for Over Fidevej 33, Boelsvej 30 og Klintingvej 185.

På husdyrbruget vil der efter udvidelsen være en samlet opbevaringskapacitet til flydende husdyrgødning på 24.620 m³, svarende til ca. 8,8 måneders opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten til den flydende husdyrgødning fremgår af tabel 5.

Opbevaringsanlæg	Før 2007 (m ³)	MGK2011 (m ³)	Efter udvidelsen (m ³)	Opførselsår/10 års beholderkontrol
Gylletank 1	750	0*	0*	1987/2013
Gylletank 2	1.500	1.500	1.500	1994/2013
Gylletank 3	4.500	4.500	4.500	2005/2013
Gyllekanaler			2.000	
Klintingvej 185	0	2.000	2.000	1995/2013
Gyllekanaler Klintingvej 185			Ca. 400	
Over Fiddevej 43	0	1.600	0	
Strandvejen 151	0	300	0	
Biogasanlæg	0	1.500	0	
Kollevej 71	0	0	1.300	1996/2006
Kollevej 71	0	0	4.000	2014
Over Fiddevej 23	0	0	1.600	
Boelsvej 30			1.600	1989/2008
Boelsvej 30			4.000	2003/2014
Boelsvej 30, gyllekanaler			1.720	
I alt	6.750	11.400	24.620	

Tabel 5. Ejendommens opbevaringskapacitet før og efter udvidelsen.

*Anvendes til opsamling af regnvand fra ensilageplads

Varde Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til opbevaring af flydende husdyrgødning.

Dybstrøelse fra husdyrholdet køres enten direkte ud og nedbringes i marken eller opbevares på møddingsplads, indtil der er mulighed for udspreddning i marken.

Kvæggylle pumpes fra stald til lagertank og afhentes her af biogasanlæg. Der er indgået aftale om levering af al kvæggylle fra ejendommen.

I de to lejede gylletanke på Kollevej 71 opbevares der afgasset biomasse fra biogasanlægget.

Varde Kommune vurderer, at produktion og opbevaring af husdyrgødning er tilstrækkeligt beskrevet, og at ansøger råder over tilstrækkelig opbevaringskapacitet til den producerede husdyrgødning.

7.10 Ensilage- og foderopbevaring

Uændret i forhold til MGK2011.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

7.11 Lugt

Lugt stammer fra staldene, samt fra opbevaring, transport og udbringning af husdyrgødning.

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er fastsat det landsdækkende beskyttelsesniveau for lugt, der skal anvendes i kommunernes vurdering af, om der er væsentlige lugtgener i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug. Det fremgår af reglerne, at dette beskyttelsesniveau som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at sikre omgivelserne imod væsentlige lugtgener.

Ifølge beskyttelsesniveauet skal projektet overholde bestemte lugtgeneafstande, hvis længde afhænger af forskellige områders lugtfølsomhed. Lugtgeneafstandene beregnes i ansøgningssystemet efter to forskellige metoder, henholdsvis den Ny Lugtvejledning og FMK-vejledningen. Det er de længste beregnede lugtgeneafstande, der skal overholdes.

Ifølge beregningerne udført i ansøgningssystemet vil geneafstanden i forhold til byzone være 439 meter, samlet bebyggelse 380 meter og enkeltbolig 122 meter. Genekriterierne er overholdt, da der ikke er nabobeboelse, samlet bebyggelse eller byzone indenfor 1,2 gange geneafstanden (Se tabel 6).

Ved lugtberegning regnes fra midten af de enkelte stalde.

Områdetype	Geneafstand, ansøgt drift, meter	Ejendommens afstand til områdetype, meter	Genekriterie overholdt?
Byzone (Henne st.)	439	627-728	Ja
Samlet bebyggelse (Henne st.)	380	577-659	Ja
Enkelt bolig (Over Fiddevej 43)	122	257-362	Ja

Tabel 6. Beregnet geneafstand fra ejendommen efter planlagt udvidelse

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Varde Kommune vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for omgivelserne.

Der skal i henhold til gældende lovgivning være et tæt flydelag på gyllebeholderne. Der etableres fast overdækning på gyllebeholderen på 4.500 m³. Møddinger uden daglig tilførsel skal i henhold til gældende lovgivning være overdækket med plastik eller kompostdug. Udbringning af husdyrgødning skal ske i henhold til de gældende regler.

Varde Kommune vurderer samlet, at lugt fra ejendommens husdyrproduktion, opbevaring og udbringning af husdyrgødning, ikke vil medføre lugtgener, der stiger til et niveau, som ikke bør accepteres af omgivelserne.

Der er i MGK2011 stillet generelle vilkår til forebyggelse af lugtgener, samt at der kan kræves undersøgelse, hvis det skønnes, at lugtgener i omgivelserne er større end det kunne forventes ud fra grundlaget for miljøvurderingen. Disse vilkår fortsætter uændrede.

7.12 Støj, støv, skadedyr, døde dyr og lys

Ansøger oplyser, at der ikke sker væsentlige ændringer i forholdene omkring støj, støv, skadedyr, døde dyr og lys i forhold til MGK2011 og tillæg til MGK2011.

Der er i MGK2011 stillet generelle vilkår til forebyggelse af støj, støv, skadedyr, døde dyr og lysgener. Varde Kommune opdaterer vilkår angående fluebekæmpelse, så det fremgår, at retningslinjerne nu stammer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi fremfor Statens Skadedyrslaboratorium. De øvrige vilkår under nævnte punkter fortsætter uændrede.

7.13 Transport

Transporter forekommer i forbindelse med levering af foder, gødning, brændstof og andre forbrugsstoffer. Der sker desuden transport i forbindelse med afhentning af levende og døde dyr, ved afhentning af mælk samt internt på bedriften. Endelig er der transport i forbindelse med udbringning af husdyrgødning samt ved hjemtransport af afgrøder.

Transporterne fordeler sig som vist i tabel 7. Én transport svarer til både en kørsel til og fra ejendommen. (182 transport betyder f.eks. at der afhentes mælk hver anden dag.)

Transporttype	Antal transport/år, Før 2007	Antal transport/år, MGK2011	Antal transport/år, ansøgt drift	Samlet Ændring +/-
Afhentning af mælk	182	182	182	0
Afhentning af levende dyr	12	12	12	0
Flytning af dyr	350	60	30	-320
Afhentning af døde dyr	85	85	85	0
Leverance af indkøbt foder	45	27	27	-18
Kemikalier og gødning	2	2	2	0
Brændstof	10	8	10	0
Hjemtransport af afgrøder	200	250	275	+75
Gylle med gyllevogn	266	415	500	+252
Affald	35	35	35	0
Andet (fragtbil o.l.)	20	20	20	0
Transporter i alt	1.207	1.096	1.178	-11

Tabel 7. Oversigt over det årlige antal transport til og fra Over Fiddevej 33.

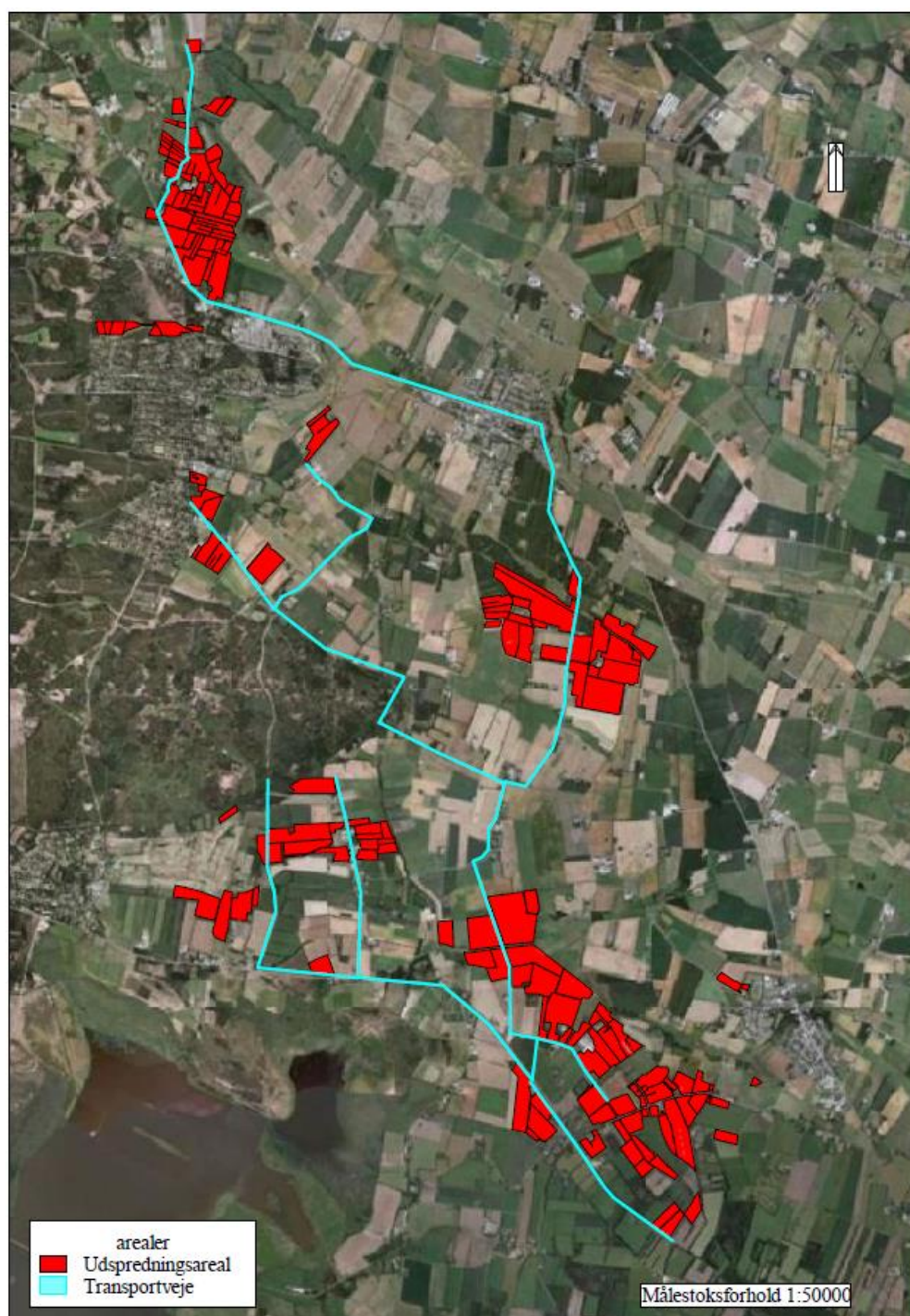
Transporten til og fra ejendommen er for størstedelen foder, mælk og husdyrgødning. I vækstsæsonen er der endvidere et antal transport til og fra de dyrkede arealer, hovedsageligt i forbindelse med ensilering af græs/majs og udbringning af husdyrgødning.

Der vil i den udstrækning det er muligt, blive taget hensyn til omkringboende.

Figur 2 viser de transportveje, der bruges i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

Antallet af transport, som følge af udvidelsen, forventes i forhold til niveauet i 2007 at falde med 11 kørsler årligt. Grunden hertil er, at den store flytning af dyrene mellem ansøgers to ejendomme forsvandt, da miljøgodkendelsen i 2011 blev givet. Der er desuden blevet mere plads til foder på ejendommen siden 2007, hvorfor der også er sket et fald i transport med foder.

Der sker en stigning i antallet af transporter på 82 kørsler årligt i forhold til MGK2011.

Figur 2. Blå streg viser transportveje i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

Varde Kommune vurderer, at stigningen i antal transporter i forhold til MGK2011 og at til- og frakørsel til husdyrbruget ikke vil medføre væsentlige miljømæssige gener for de omboende.

7.14 Spildevand

Sanitært spildevand

Der er ikke sanitært spildevand fra driftsbygningerne.

Processpildevand

Ansøger oplyser, at der ikke sker væsentlige ændringer i forholdene omkring håndtering og opbevaring af processpildevand i forhold til MGK201 I.

Regnvand fra ensilagepladser ledes til den mindste gyllebeholder (tank 1, figur 1).

Vand fra den nye plads til kalvehytter, svarende til ca. 150 m³, ledes til gyllebeholder.

Der er i MGK201 I stillet vilkår om, at overfladevand fra befæstede arealer, hvorfra der er en risiko for forurening med husdyrgødning og ensilage ikke må ledes til dræn/vandløb, men skal opsamles i gyllebeholder. Vilkåret bibeholdes.

Tagvand

Tagvand fra den nye tilbygning fra 2012, samt de øvrige driftsbygninger ledes direkte ud på jorden. Af MGK201 I fremgår det, at tagvand fra de eksisterende bygninger ledes til grøft. Dette er dog ifølge ansøger ikke korrekt.

Varde Kommune har i forbindelse med nabohøringen modtaget en henvendelse fra DIN Forsyning, som udtrykker bekymring for forureningsgraden af nærliggende grøft/dræn. Der er stikprøvevis gennem flere år målt forholdsvist høje koncentrationer af COD (organisk stof) i grøft/drænvandet.

Overfladevand fra ensilagepladser, samt plads til kalvehytter på ejendommen ledes til gyllebeholder. Varde Kommune vurderer således ikke umiddelbart, at der her er grundlag for en forurening i nærliggende vandmiljøer. Kommunen vil dog i forbindelse med tilsyn løbende vurdere, om der er forhold, der skaber risiko for forurening af det nærliggende vandmiljø. Dette vil i så fald blive håndteret som et tilsynsanliggende.

Varde Kommune vurderer, at spildevand fra husdyrbruget bortledes miljømæssigt forsvarligt. Da tagvandet fra den nye tilbygning fra MGK201 I ikke afledes til dræn, vurderes det ikke nødvendigt med en udledningstilladelse, som ellers foreskrevet i vilkår 4.13.c. i MGK201 I. Vilkåret ophæves derfor.

Såfremt tagvand fra de eksisterende bygninger i fremtiden ønskes udledt til dræn/vandløb eller nedsvivning, kræver dette, at der søges om en udledningstilladelse hertil.

7.15 Driftsforstyrrelser eller uheld

Uændret i forhold til MGK201 I.

7.16 Beskyttede naturområder omkring ejendommen - ammoniak

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udledning af luftbåret kvælstof (ammoniakfordampning). Beregninger, der er foretaget i *husdyrgodkendelse.dk*, viser at ammoniakfordampningen fra driften før 2007 var 2.626 kg kvælstof pr. år og i ansøgt produktion 5.213 kg kvælstof pr. år. Se figur 3. Der bliver således siden 2007 tale om en samlet stigning på 2.587kg kvælstof pr. år.

Ifølge lovgivningen gælder der et krav om, at ammoniakemissionen fra udvidelser, fra nye staldanlæg og fra stalde, der renoveres skal reduceres med en vis %-del i forhold til fastlagte referencestaldsystemer. Beregninger i ansøgningsmaterialet viser, at det generelle beskyttelsesniveau er overholdt (beregning af reduktionskravet ses i fiktiv ansøgning nr. 77.849).

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav									
Overstiger græsmarksafgrader over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej								
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja								
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-656,39 kgN/år								
Ammoniaktab i nudrift og ansøgt drift fordelt på staldsystemer og opbevaringslagre									
	Ansøgt (kgN/år)								
Ammoniaktab fra staldsystemer mv. ikke omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav:	529,21								
Ammoniaktab fra staldfødsnit og lagre omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav, men eksisterende uændret produktion:	1923,06								
Ammoniaktab fra husdyrproduktion omfattet af det generelle ammoniakreduktionskrav (etableringer udvidelser, ændringer):	1724,42								
Ammoniaktab fra lagre af flydende husdyrgødning:	276,14								
Ammoniaktab fra lagre af fast husdyrgødning:	97,36								
Resultat af beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)									
For at der kan beregnes en vejledende grænseværdi for ammoniaktab ved anvendelse af BAT, skal det være angivet for alle stalde, om stalden er eksisterende eller ny/renoveret. Hvis bare en stald i ansøgningen står til "Ingen valgt", kan BAT-beregningen ikke foretages for hele ansøgningen. Gå til Grunddata -> Staldfødsnit, for at ændre indstillingen for stalddata.									
Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau									
Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra referencestaldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
Stald 1	KvMa08	2103,00	2602,49	-499,49	-23,75%	552,08	-7,86	0,00	2058,27
		1201,71	1487,14	-285,42	-23,75%	315,47	-4,49	34,46	1141,70
	KvKs08	1093,41	1294,82	-201,41	-18,42%	274,68	-5,85	0,00	1026,00
		1480,60	1753,31	-272,71	-18,42%	371,94	-7,92	41,02	1348,27
Stald 2	KvSm01	0,00	37,76	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	37,76
		0,00	37,76	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	37,76
	KvMa09	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	40,40	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	40,40
Stald 3	KvSm01	0,00	245,43	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	245,43
		0,00	245,43	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	245,43
Stald 4	KvMa07	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		2203,14	2167,71	35,43	1,61%	572,58	-8,37	66,15	1537,36
	KvKs07	1093,41	1029,48	63,93	5,85%	271,93	-5,89	0,00	763,44
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	
Stald 5	KvMa07	350,50	344,86	5,64	1,61%	91,09	-1,33	0,00	255,10
		801,14	788,26	12,88	1,61%	208,21	-3,04	24,05	559,04
	KvKs07	273,35	257,37	15,98	5,85%	67,98	-1,47	0,00	190,86
	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00	
		0,00	50,50	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	
		0,00	302,99	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	302,99
Sum	Nudrift	4913,67	5862,71	-615,35		1257,76	-22,40	0,00	4627,36
	Ansøgt	5686,59	6823,00	-509,82		1468,20	-23,82	165,68	5212,95
Ammoniaktab pr. DE og pr. produktionsenhed									
Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniaktab pr. produktionsenhed (kgN/år) *	Ammoniaktab pr. DE (kgN/år)						
Stald 1	KvMa08	9,80	7,35						
		9,51	5,89						
	KvKs08	5,05	10,59						
		4,90	10,28						
Stald 2	KvSm01	1,89	6,99						
		1,89	6,99						
	KvMa09	0,00	0,00						
		10,10	6,25						
Stald 3	KvSm01	1,89	6,99						
		1,89	6,99						
Stald 4	KvMa07	0,00	0,00						
		6,99	4,32						
	KvKs07	3,76	7,88						
		0,00	0,00						
Stald 5	KvMa07	7,29	5,47						
		6,99	4,32						
	KvKs07	3,76	7,88						
	0,00	0,00							
		10,10	7,57						
		10,10	6,25						

Figur 3. Beregninger i ansøgningssystemet husdyrgodkendelse.dk fiktiv skema nr. 77.849

Forudsætningerne for ammoniakemissionen i ansøgt drift er følgende:

- Der er etableret skraber på spalterne i bygning 1, 4 og 5

- Bygning 4 og 5 er etableret som sengestald med spaltegulv (kanal, linespil).
- Gylletanken på 4.500 m³ på Over Fiddevej 33 overdækkes med fast dug

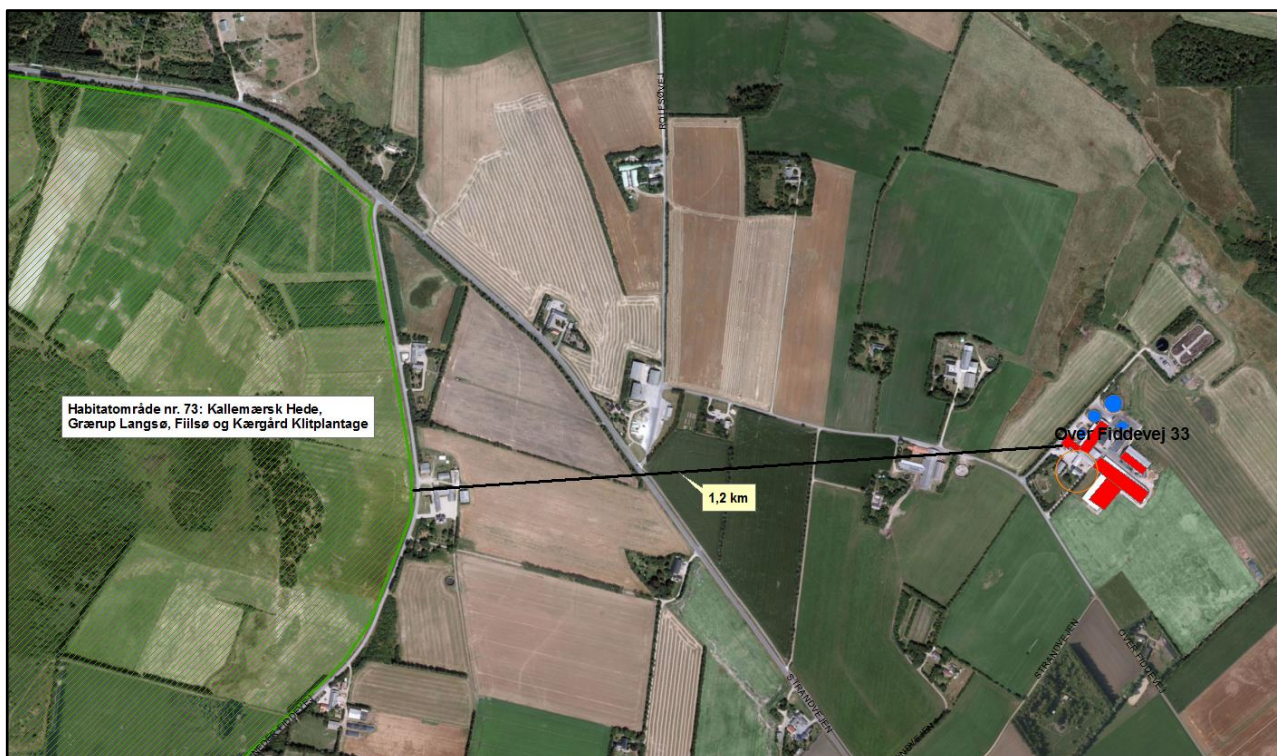
Der er i MGK2011 stillet vilkår til indretning af bygning 1, 4 og 5, samt skrabe frekvens på spalterne og i gyllekanalerne. Disse fortsætter uændrede.

Der tilføjes i dette tillæg til miljøgodkendelse vilkår til skrabning af tværgange, at skraberne skal være forsynet med timer, samt egenkontrol af skrabe anlægget. Der stilles i nærværende tillæg til miljøgodkendelse desuden vilkår til at gyllebeholderen (tank 3) skal overdækkes med fast overdækning. Tiltagene stilles som vilkår i afsnit 4.

Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)

I henhold til § 8 og § 11 i "Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter" (Bek. nr. 1828 af 16. december 2015) skal Varde Kommunes vurdering omfatte en konkret vurdering af påvirkningen af udpegede områder og arter, jf. bekendtgørelsens § 7 og § 11.

Der er ca. 1,2 km fra husdyrbrugets bygninger til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, som er Habitatområde nr. 73: Kallermærsk Hede, Grærup Langsø, Fiilsø og Kærgård Klitplantage, se figur 4.

Figur 4. Nærmeste Internationale naturbeskyttelsesområde.

Da der er tale om en dyrket mark som nærmeste punkt i Natura2000 området er der i stedet foretaget en beregning til nærmeste naturpunkt omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 i Natura2000 området. Dette område er en mose. Beregningen er foretaget i Husdyrgodkendelse.dk og viser, at udvidelsen ikke giver anledning til en målbar merbelastning af dette område (se tabel 10) i forhold til driften før 2007, og der er således ikke grund til at foretage konsekvensvurdering efter § 7 i bekendtgørelsen.

§ 7 områder

I henhold til § 7 i Husdyrloven, er etablering, udvidelse og ændring af anlæg på husdyrbrug ikke tilladt, hvis de ligger tættere end 10 m fra – eller helt eller delvist indenfor nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper.

Kategori 1-natur (nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder).

Anlægget er beliggende ca. 1,4 km fra det nærmeste naturområde, der er omfattet af § 7 stk. 1 nr. 1 i husdyrloven, og beliggende indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, se figur 5.

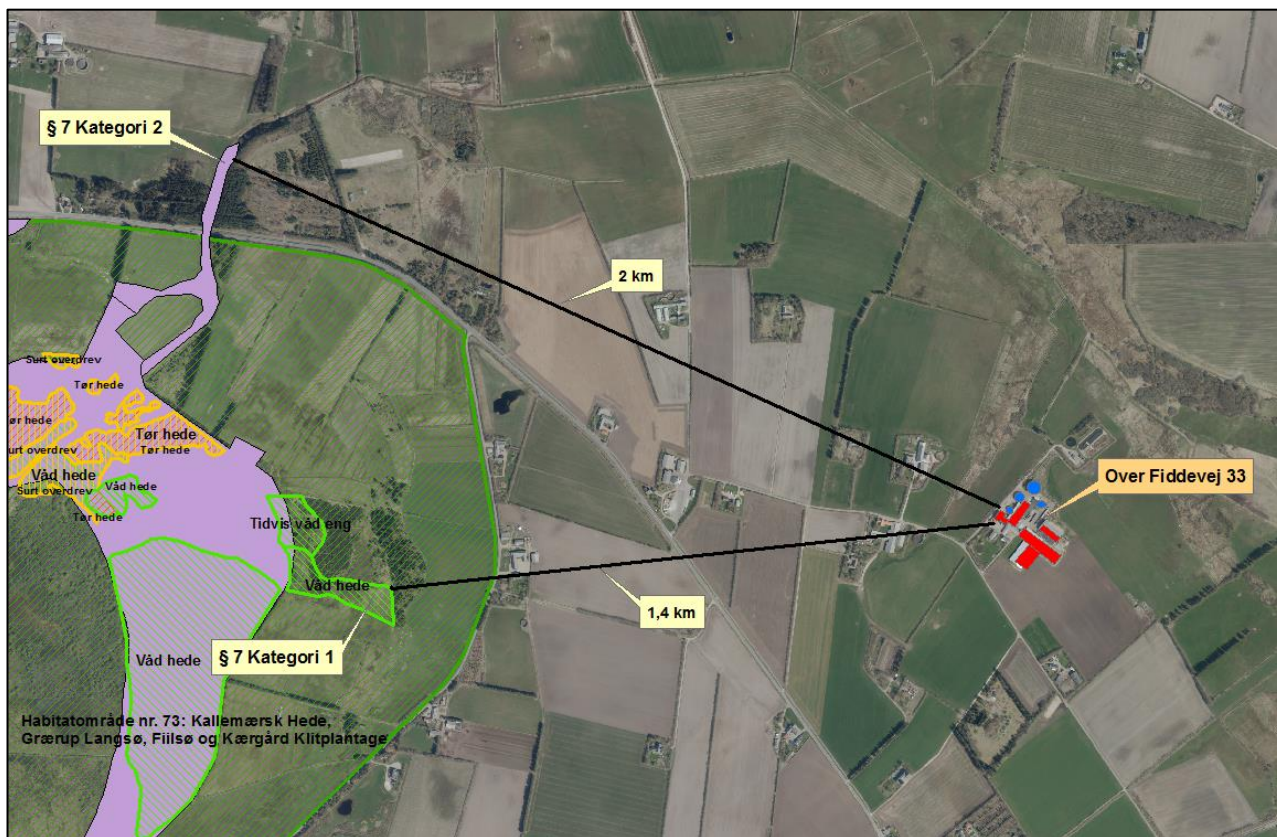
Det drejer sig om ammoniakfølsom Natura2000-naturtype 4010 Våd Hede, beliggende indenfor habitatområde nr. 73: Kallemærsk Hede, Grærup Langsø, Fiilsø og Kærgård Klitplantage.

Varde Kommune har i husdyrgodkendelse.dk foretaget beregninger, som viser, at ammoniakdepositionen i ansøgt drift til nærmeste kategori 1-naturområde bliver 0,1 kg N/ha/år, hvilket er uændret i forhold til driften før 2007, se tabel 10.

Kategori 2-natur (nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder).

Anlægget er beliggende ca. 2 km fra det nærmeste naturområde, der er omfattet af § 7 i stk. 1 nr. 2 i husdyrloven, som omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende udenfor internationale naturbeskyttelsesområder, se figur 5. Det drejer sig igen om en hede ved Fiilsø.

Varde Kommune har i husdyrgodkendelse.dk foretaget beregninger, som viser, at ammoniakdepositionen i ansøgt drift til nærmeste kategori 2-natur bliver 0,1 kg N/ha/år, hvilket er uændret i forhold til driften før 2007, se tabel 10.

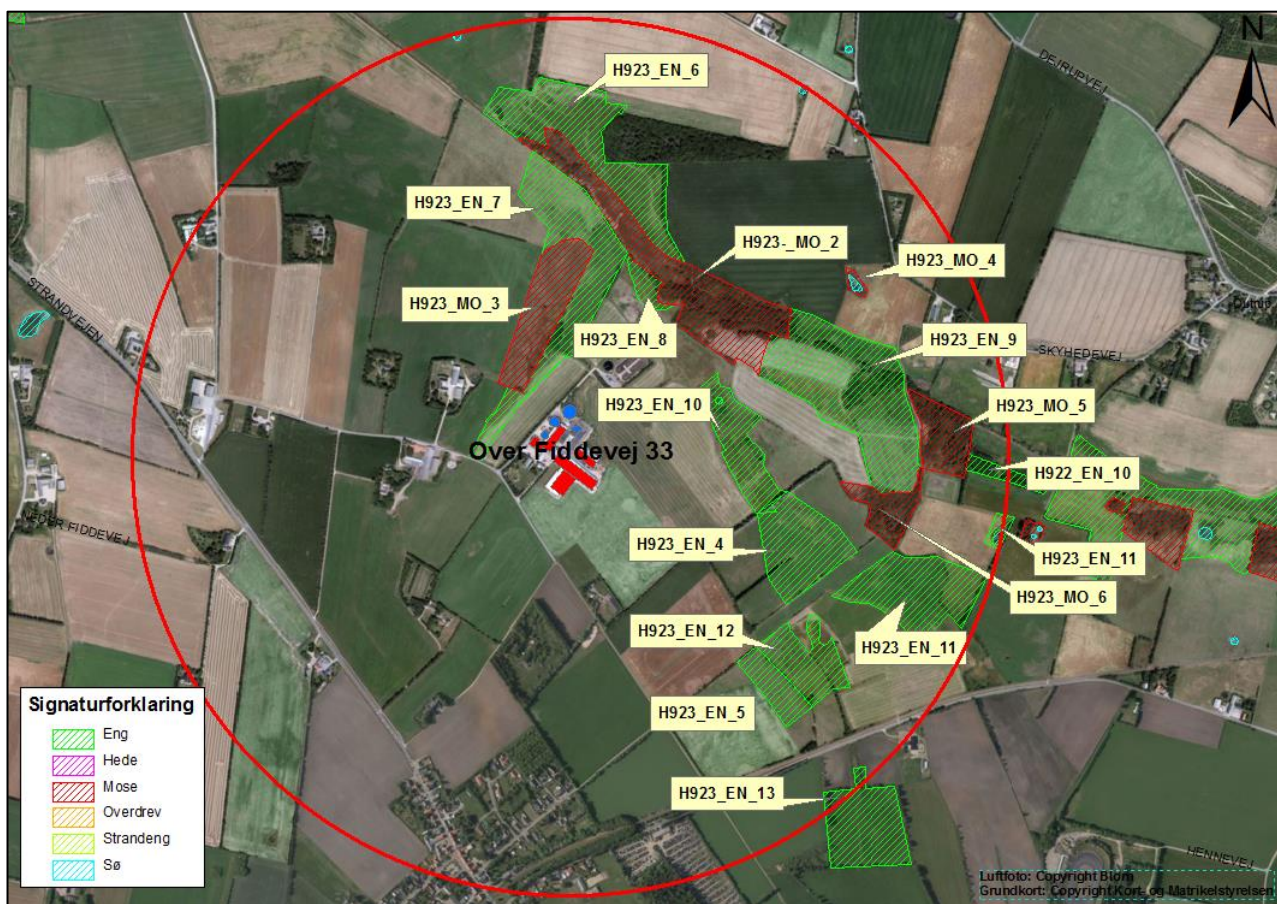

Figur 5. Husdyrbruget i forhold til nærmeste kategori 1 og kategori 2 naturområde

Varde Kommune vurderer på den baggrund, at udvidelsen ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af § 7-områder og derfor ikke vil påvirke § 7 områderne negativt.

§ 3 områder

Af figur 6 fremgår de områder, som indenfor en afstand af 1.000 m fra anlægget er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Figur 6. § 3 arealer indenfor 1.000 m fra husdyrbruget.

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der 5 moser og 12 enge. Oplysninger om de pågældende naturområder fremgår af tabel 8.

§ 3 lokalitet	Type	Værdi-sætning	Mål-sætning	N-følsom	Afstand (m)	Beskrivelse/bemærkninger i naturregistrering
H923_EN_6	Eng	B	B	Moderat	529	Natureng domineret af lysesiv. Ikke særligt artsrig, men heller ikke særligt kulturpåvirket. På højereliggende partier findes katteskæg, lyngsnerre og alm hvene. På fugtige steder findes manna-sødgræs og kær-ranunkel.
H923_MO_2	Mose	B	B	Særlig	397	Variert mose langs bæk. Syd for bækken: Meget kulturpåvirket og relativt tørt område med gederams, stor nælde og mosebunke. Helt op til bækken pil og birk samt brombær og hindbær. Nord for bækken: længst mod nord, ene rørgræsbestande med spredte pilebuske. Centralt et græsset overgangsfattigkær/lysesivkær, der evt. kunne registreres som eng. Mod syd ekstremfattigkær med alm star, smalbladet mangeløv, pilekrat og forskellige andre urter. Butfinnet mangeløv blev fundet hist og pist

						mellem smalbladet mangeløv.
H923_EN_9	Eng	C	B	Moderat	481	Større eng inddelt i flere afsnit. Langs bækken (både nord og syd for) findes omlagt kultureng, som sandsynligvis anvendes til høslet og gødskes. Syd for bækken, mod øst, findes et område med mosekarakter: grå pil, dun-birk og et fugtigt ekstremfattigkær. Resten af engen er relativt ensartet med tæt lysesiv og mosebunke vegetation.
H923_MO_4	Mose	C	C	Uoplyst	754	Meget lille mose omkring vandhul i agerbruget.
H923_MO_5	Mose	B	B	Særlig	813	Mindre mose ved bæk. Relativt tør og domineret af grå pil og ekstremfattigkærarter som næb-star, almindelig star, eng-viol, kær-svovlrod, blåtop, lyng-snerre, smalbladet mangeløv, bølget bunke og mosebunke. Butfinnet mangeløv blev fundet hist og her.
H922_EN_10	Eng	C	C	Uoplyst	910	Meget lille eng, der er næsten helt plantet til med grantrær.
H923_EN_11	Eng	C	B	Uoplyst	676	Kultureng, hvor den nordlige halvdel var opdyrket i 95. Sydlig del ensartet mosebunkeeng.
H923_MO_6	Mose	B	B	Uoplyst	625	Mindre mose i sammenhængende naturområde. En del pilekrat og mosebunke.
H923_EN_12	Eng	B	B	Særlig	603	Lille fugtig eng. Hovedparten overgangsfattigkær med dominans af lysesiv, det virker som om det er blevet omlagt for nogle få år siden. Der er dog en begyndende, fin knoldstruktur. Visse partier meget våde med vandaks, manna-sødgræs og vandstjerne sp. På højereliggende partier findes kultureng, især i den nordlige del.
H923_EN_5	Eng	C	B	Uoplyst	595	Lille ensartet kultureng.
H923_EN_4	Eng	C	B	Uoplyst	448	Mindre kultureng, græsning/høslet. Størstedelen relativt tør.
H923_EN_10	Eng	B	B	Særlig	332	Mindre eng med en del variation. Hovedparten overgangsfattigkær med dominans af lysesiv. Mod nord fugtigt ekstremfattigkær med sphagnum, næb-star, kragefod og dynd-padderok
H923_EN_7	Eng	C	B	Uoplyst	176	Større kultureng rundt om mose.
H923_MO_3	Mose	C	B	Særlig	200	Lysåben mose. Domineres af lysesiv og kulturgræsser. Har sandsynligvis været omlagt inden for de senere år. Minder meget om en eng.

H923_EN_8	Eng	B	B	Uoplyst	389	Fugtig ende af mark ved en bæk. En del tuevækst.
H923_EN_13	Eng	C	C	Ikke	952	Kultureng. Nordlig halvdel er ældre kultureng med en del lysesiv centralt, der nærmest er et lysesiv-kær. Udenom dominerer diverse kulturarter.

Tabel 8. De væsentligste § 3 områder (minus søer) indenfor 1000 m fra husdyrbruget

Afstandene i tabel 8 er angivet fra et midtpunkt i anlægget på Over Fiddevej 33.

Naturtyper har forskellige tålegrænser for hvor meget ammoniakdeposition de kan tåle før der sker ændringer på den enkelte naturtype. Naturtyperne inddeles i 5 kategorier, hvor hver kategori har en bestemt tålegrænse, se tabel 9 herunder.

N-følsomhed	Tålegrænse
Uoplyst	Uoplyst
Ikke N-følsom	>30 kg N/ha/år
Mindre N-følsom	20-30 kg N/ha/år
Moderat N-følsom	10-20 kg N/ha/år
Særlig N-følsom	5-10 kg N/ha/år

Tabel 9. Oversigt over de 5 kategorier for N-følsomhed og deres tålegrænser

Tal fra DMU angiver en baggrundsbelastning for ny Varde Kommune for årene fra 2006, 2007, 2008, 2009, 2012, 2013 og 2014 på henholdsvis 17,0 kg N/ha, 15,0 kg N/ha, 16,0 kg N/ha, 16,4 kg N/ha, 15,2 kg N/ha, 13,8 kg N/ha og 15,6 kg N/ha.

Kategori 3-natur (ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående kategori 1 og 2)

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der 5 moser, se figur 6 og tabel 8.

De 5 moser er alle beliggende i områder, som er omfattet af kommuneplanens udpegnings af særlig værdifulde naturområder.

Ingen af § 3-områderne i tabel 8 er udpeget som rekreative områder, indgår i kommuneplanens udpegnings af værdifulde kulturmiljøer eller er omfattet af fredning.

De områder, som er udpeget som særlig værdifulde naturområder er dermed også omfattet af kommuneplanens handleplan for naturpleje. Der er dog ingen konkrete planlagte naturindsatser for områderne.

Områdernes naturkvalitet fremgår af tabel 8.

Varde Kommune har i husdyrgodkendelse.dk foretaget beregninger over ammoniakdepositionen til de nærmest liggende Natura 2000, Kat. 1- og Kat. 2-naturområder samt de nærmest liggende og kvælstoffølsomme øvrige naturområder. Se tabel 10.

Mosen (H923_MO_2) beliggende ca. 300 m nordøst for anlægget er særlig kvælstoffølsom og B-værdisat. De følsomme områder er beskrevet som ekstremfattigkær og overgangsfattigkær.

Mosen har flere bestande af den sjældne bregneart Butfinnet Mangeløv. Der er foretaget en beregning til det nærmeste punkt i området, som vindretningsmæssigt giver den største ammoniakdeposition. Se figur 7 for placering af beregningspunkter.

Mosen (H923_MO_3) er særlig kvælstoffølsom og C-værdisat. Varde Kommune vurderer, at de sårbare arter i naturområdet er placeret ca. 35 m nordøst for den sydlige afgrænsning af naturområdet, hvorfor ammoniakdepositionen er beregnet til dette punkt i stedet for nærmeste punkt i naturområdet. Se figur 7.

Beregninger i husdyrgodkendelse.dk viser, at der sker en ammoniakmerdeposition på maksimalt 1 kg N/ha/år på de nærmeste sårbare områder i de nærmeste § 3 registrerede moser.

Figur 7. Beregningspunkter, hvortil der er beregnet ammoniakdeposition nærmest anlægget.

Varde Kommune har ikke kendskab til kvælstofbidrag til områderne fra andre kilder.

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der én potentiel ammoniakfølsom skov. Skoven ligger ca. 533 m syd for ejendommen. Beregninger viser, at der sker en samlet ammoniakdeposition på skoven på 0,3 kg N/ha.

Beregningerne fremgår af tabel 10, og er foretaget ud fra den samlede udvidelse siden 2007.

§ 3 lokalitet	N-følsom	Afstand (m)	Tålegrænse, kgN/ha	Dep. før, kgN/ha	Dep. efter kgN/ha	Ændring, kgN/ha
Mose i Natura 2000				0,1	0,1	0,0
Kategori 1				0,1	0,1	0,0
Kategori 2				0,1	0,1	0,0
H923_MO_2	Særlig	397	5-10	1,0	1,7	0,7
H923_MO_3	Særlig	200	5-10	1,7	2,7	1,0
H923_EN_10	Særlig	332	5-10	0,9	1,4	0,5
Potentiel N-følsom Skov		533		0,2	0,3	0,1

Tabel 10. Beregning af ammoniakdeposition på vigtige naturområder

Øvrig § 3-natur

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der registreret 4 mindre søer. Varde Kommune vurderer, at den luftbårne ammoniakdeposition fra anlægget har en meget begrænset effekt. Hovedkilden til næringsberigelse af søerne vurderes at være overfladevand fra dyrkede arealer, dels som vand, der løber på jordoverfladen til søerne, samt næringsberiget overfladevand der løber til søerne via rodzonen på dyrkede arealer. Ammoniak fra anlægget vurderes ikke at forringe naturtilstanden i § 3 søerne.

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der 11 enge. De 11 enge er alle beliggende i områder, som er omfattet af kommuneplanens udpegning af særlig værdifulde naturområder.

De områder, som er udpeget som særlig værdifulde naturområder er dermed også omfattet af kommuneplanens handleplan for naturpleje. Der er dog heller ikke her nogen konkrete planlagte naturindsatser for områderne.

Eng H923_EN_10 er særlig kvælstoffølsom og B-værdisat. De følsomme områder på engen er beskrevet som fugtigt ekstremfattigkær og overgangsfattigkær. Varde Kommune vurderer, at beregningspunktet for ammoniakdepositionen kan flyttes til det område på engarealet, hvor der er ekstremfattigkær. Derfor er der i husdyrgodkendelse.dk beregnet til dette punkt i stedet for nærmeste punkt i naturområdet. Beregningerne viser, at der på engen bliver tale om en ammoniakmerdeposition på 0,5 kg N/ha/år og en samlet ammoniakdeposition på 1,4 kg N/ha/år. Se figur 7.

I MGK2011 blev der stillet vilkår om:

- at arealet ikke må gødskes
- at arealet enten skal afgræsses med minimum 0,5 DE/ha i græsningssæsonen (ca. 1. maj – 1. november) eller, der tages slæt (materialet skal fjernes fra arealet) minimum 1 gang årligt og
- at der ikke må tilskudsfordres (eksklusive mineraler) mens dyrene har adgang til arealet.

Varde Kommune vurderer dog at en ammoniakmerdeposition på 0,5 kg N/ha/år på engen ikke vil forringe engens naturtilstand, og vilkåret om afgræsning fjernes derfor.

Enkelte af de øvrige enge er moderat kvælstoffølsomme og B eller C-værdisatte. Ammoniak fra anlægget vurderes ikke at forringe naturtilstanden på § 3 engene.

På baggrund af ovenstående vurderer Varde Kommune, at udvidelsen af dyreholdet ikke vil påvirke kategori-3 naturområderne / § 3-områder væsentligt som følge af ammoniakdeposition, og at udvidelsen ikke vil medføre tilstandsændringer på disse områder.

Husdyrbrugets udbringningsarealer

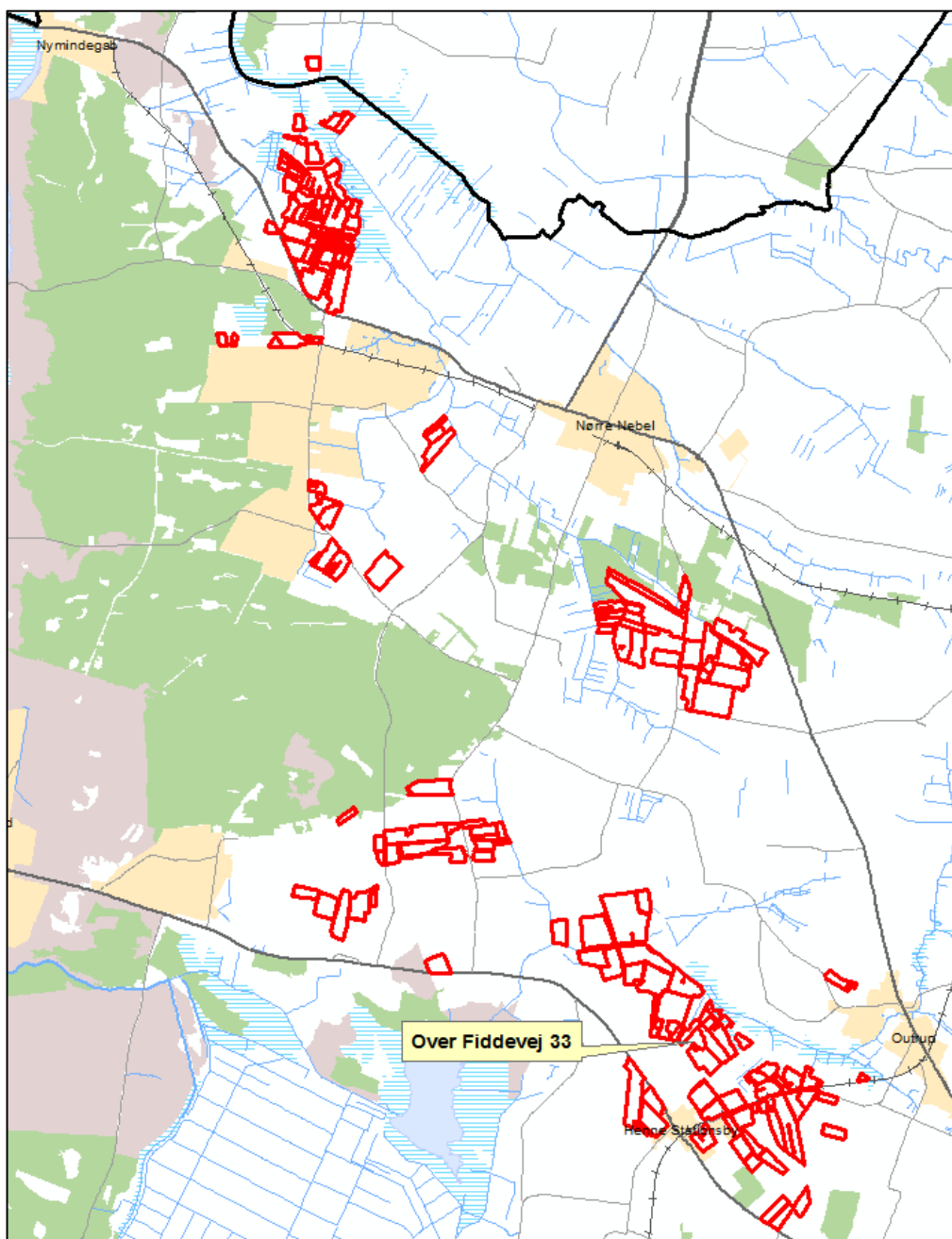
7.17 Arealer og harmoni

I henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen skal et husdyrbrug råde over tilstrækkelige udbringningsarealer til modtagelse af den producerede husdyrgødning.

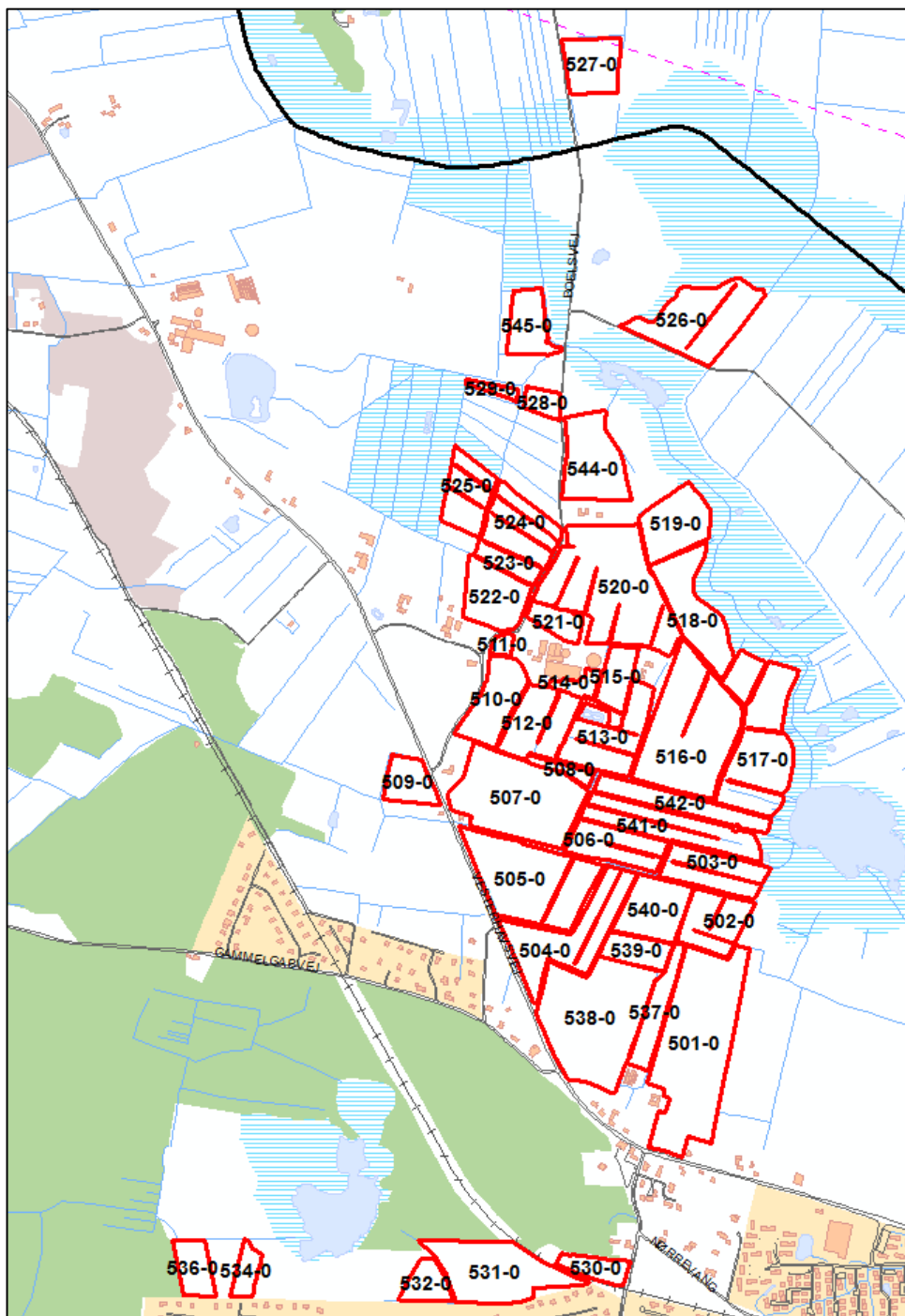
Ansøger råder i henhold til ansøgningen over 553,62 ha udbringningsarealer. Arealerne fremgår af figur 8, 9, 10 og 11 samt tabel 11. Af disse er 1,79 ha (mark 527-0) beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Ringkøbing-Skjern Kommune har haft arealet til udtalelse og udover vilkår til dyretryk og ekstra efterafgrøder ønsker Ringkøbing-Skjern Kommune, at der stilles vilkår til at udvaskningen af nitrat ikke må overstige planteavlsniveau. Varde Kommune har valgt ikke at stille dette vilkår, da udvaskningen er sikret igennem vilkår til dyretryk og efterafgrøder. Ligeledes ønsker Ringkøbing-Skjern Kommune, at der stilles vilkår til at udbringning af husdyrgødning ikke må ske på vandmættet jord, oversvømmet- og frossen jord, snedækket jord og forud for kraftige regnskyl. Dette er generel lovgivning (Husdyrgødningsbekendtgørelsen). Varde Kommune vælger derfor ikke at stille vilkåret. Høringssvaret fra Ringkøbing-Skjern Kommune fremgår af bilag 1.

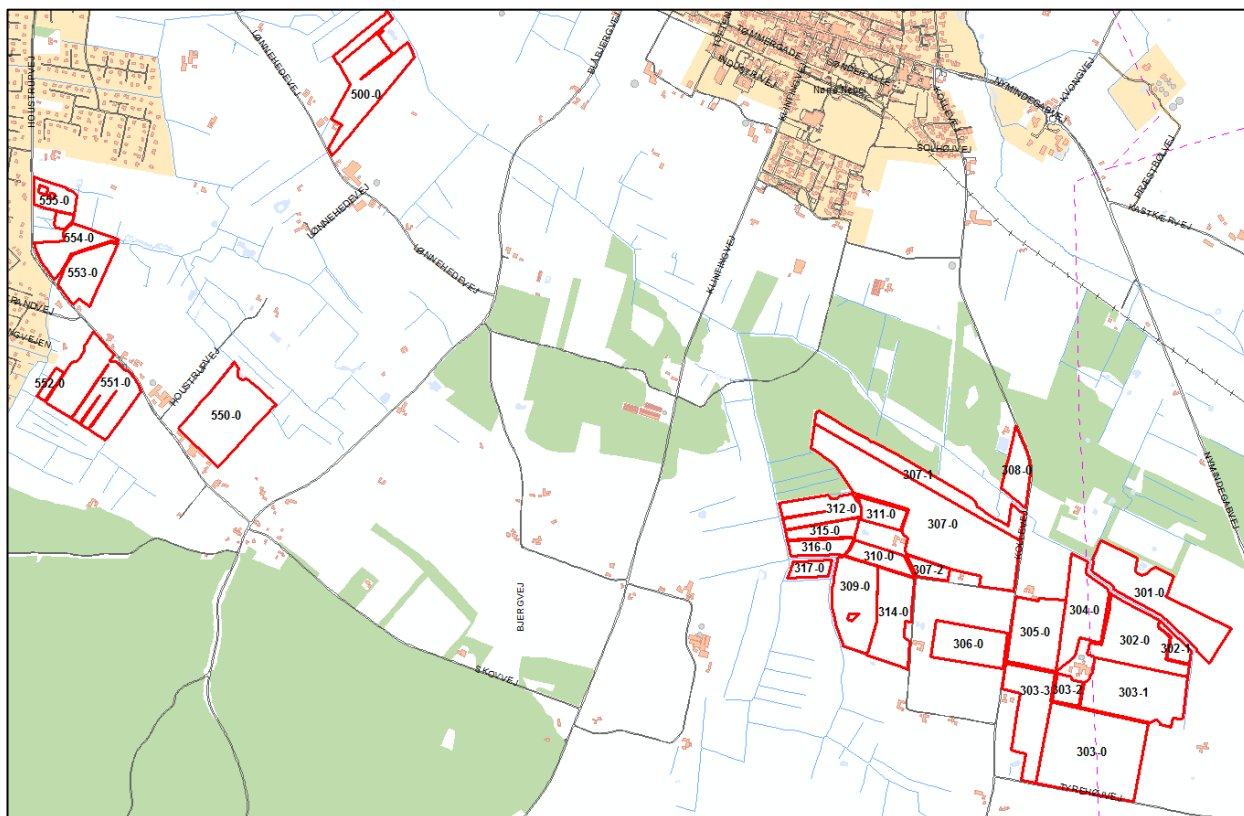
I dette tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen på Over Fidevej 33, er de udbringningsarealer, der tidligere har indgået i miljøgodkendelsen for ejendommen Boelsvej 30 medtaget, ligesom al flydende husdyrgødning fra produktionen på Boelsvej 30 fremover bliver afsat til biogas, og returneres i form af blandet gylle/afgasset biomasse til udbringningsarealerne der er godkendt i dette tillæg til miljøgodkendelse. Dybstrøelsen fra produktionen på Boelsvej 30 bliver afsat på udbringningsarealerne, der er godkendt i dette tillæg til miljøgodkendelse.

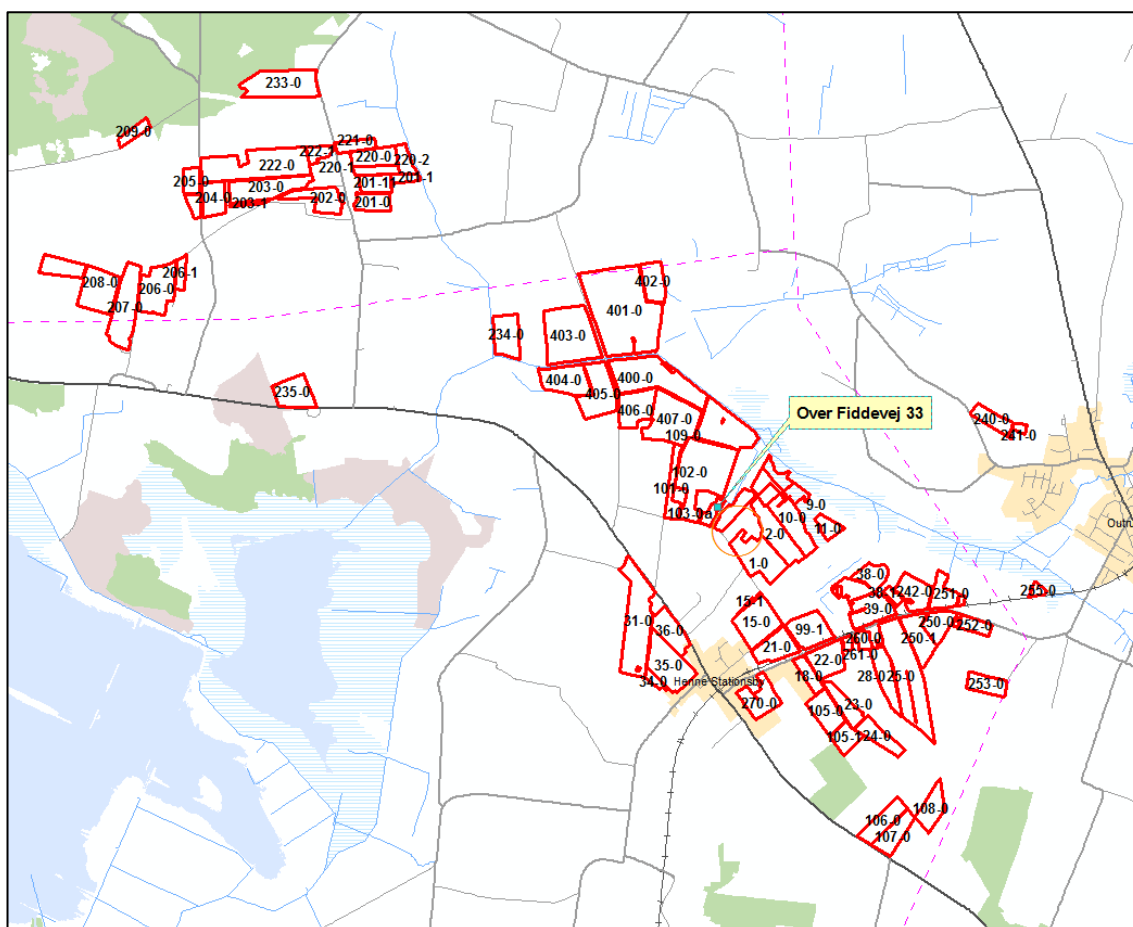
Figur 8. Oversigt over husdyrbrugets udbringningsareal.

Figur 9. Oversigt over husdyrbrugets udbringningsareal (de nordligste).

Figur 10. Oversigt over husdyrbrugets udbringningsareal (syd og vest for Nørre Nebel).

Figur 11. Oversigt over husdyrbrugets udbringningsareal (de sydligste).

Udbringingsarealer

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd-skifte	Ref. Sæd-skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2(ha)	P-kl. 3(ha)
1-0	6,04	Nej	JB3	Ja	K12	K12	0,00	6,04	0,00	0,00	0,00	6,04	0,00	0,00	0,00
10-0	4,69	Nej	JB3	Ja	K12	K12	0,00	4,69	0,00	0,00	0,00	4,69	0,00	0,00	0,00
18-0	1,76	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	1,76	0,00	0,00	0,01	1,76	0,00	0,00	0,00
21-0	3,58	Nej	JB3	Ja	K12	K12	0,00	3,58	0,00	0,00	0,00	3,58	0,00	0,00	0,00
22-0	3,78	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	3,78	0,00	0,00	0,00	3,78	0,00	0,00	0,00
11-0	1,39	Nej	JB11	Nej	K12	K12	0,00	1,39	0,00	0,00	0,00	1,39	0,00	0,00	0,00
15-0	5,60	Nej	JB3	Ja	K12	K12	0,00	5,60	0,00	0,00	0,00	5,60	0,00	0,00	0,00
25-0	11,19	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	11,19	0,00	0,00	0,00*	11,19	0,00	0,00	0,00
24-0	2,74	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	2,74	0,00	0,00	0,00*	2,74	0,00	0,00	0,00
35-0	6,36	Nej	JB3	Ja	K12	K12	0,00	6,36	0,00	0,00	0,00*	6,36	0,00	0,00	0,00
15-1	0,32	Nej	JB2	Ja	K12	K12	0,00	0,32	0,00	0,00	0,00	0,32	0,00	0,00	0,00
38-1	0,81	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,81	0,00	0,00	0,00	0,81	0,00	0,00	0,00
39-0	4,08	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	4,08	0,00	0,00	0,00	4,08	0,00	0,00	0,00
99-1	4,24	Nej	JB3	Nej	K12	K12	0,00	4,24	0,00	0,00	0,00	4,24	0,00	0,00	0,00
34-0	0,77	Nej	JB3	Ja	K12	K12	0,00	0,77	0,00	0,00	0,00*	0,77	0,00	0,00	0,00
36-0	3,54	Nej	JB3	Ja	K12	K12	0,00	3,54	0,00	0,00	0,00	3,54	0,00	0,00	0,00
38-0	4,49	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	4,49	0,00	0,00	0,00	4,49	0,00	0,00	0,00
8-1	1,45	Nej	JB3	Ja	K12	K12	0,00	1,45	0,00	0,00	0,00	1,45	0,00	0,00	0,00
2-0	5,11	Nej	JB3	Ja	K12	K12	0,00	5,11	0,00	0,00	0,00	5,11	0,00	0,00	0,00
8-0	1,46	Nej	JB11	Ja	K12	K12	0,00	1,46	0,00	0,00	0,00	1,46	0,00	0,00	0,00
31-0	9,97	Nej	JB3	Ja	K12	K12	0,00	9,97	0,00	0,00	0,00	9,97	0,00	0,00	0,00
28-0	3,81	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	3,81	0,00	0,00	0,00*	3,81	0,00	0,00	0,00
23-0	2,51	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	2,51	0,00	0,00	0,00*	2,51	0,00	0,00	0,00
101-0	2,40	Nej	JB3	Nej	K12	K12	0,00	2,40	0,00	0,00	0,00	2,40	0,00	0,00	0,00
108-0	2,97	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	2,97	0,00	0,00	0,00*	2,97	0,00	0,00	0,00
109-0	7,03	Ja	JB11	Nej	K12	K12	0,00	7,03	0,00	0,00	0,00	7,03	0,00	0,00	0,00
107-0	3,10	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	3,10	0,00	0,00	0,00	3,10	0,00	0,00	0,00
202-0	3,46	Nej	JB3	Nej	K12	K12	0,00	3,46	0,00	0,00	0,00	3,46	0,00	0,00	0,00
203-0	5,73	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	5,73	0,00	0,00	0,00	5,73	0,00	0,00	0,00
203-1	0,43	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,43	0,00	0,00	0,00	0,43	0,00	0,00	0,00
204-0	3,00	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	3,00	0,00	0,00	0,00	3,00	0,00	0,00	0,00
206-1	1,17	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	1,17	0,00	0,00	0,00	1,17	0,00	0,00	0,00
207-0	6,60	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	6,60	0,00	0,00	0,00	6,60	0,00	0,00	0,00
209-0	1,33	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	1,33	0,00	0,00	0,37	1,33	0,00	0,00	0,00
208-0	8,33	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	8,33	0,00	0,00	0,00	8,33	0,00	0,00	0,00

220-1	1,53	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	1,53	0,00	0,00	0,00	1,53	0,00	0,00	0,00
220-2	1,58	Ja	JB11	Ja	K12	K12	0,00	1,58	0,00	0,00	0,00	1,58	0,00	0,00	0,00
201-0	2,29	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	2,29	0,00	0,00	0,00	2,29	0,00	0,00	0,00
106-0	3,24	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	3,24	0,00	0,00	0,00*	3,24	0,00	0,00	0,00
222-1	1,28	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	1,28	0,00	0,00	0,00	1,28	0,00	0,00	0,00
222-0	10,87	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	10,87	0,00	0,00	0,07	10,87	0,00	0,00	0,00
105-1	2,14	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	2,14	0,00	0,00	0,00*	2,14	0,00	0,00	0,00
102-0	11,57	Nej	JB3	Nej	K12	K12	0,00	11,57	0,00	0,00	0,00	11,57	0,00	0,00	0,00
105-0	3,69	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	3,69	0,00	0,00	0,00*	3,69	0,00	0,00	0,00
221-0	1,56	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	1,56	0,00	0,00	0,00	1,56	0,00	0,00	0,00
201-1	0,91	Ja	JB11	Nej	K12	K12	0,00	0,91	0,00	0,00	0,00	0,91	0,00	0,00	0,00
220-0	2,89	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	2,89	0,00	0,00	0,00	2,89	0,00	0,00	0,00
205-0	2,56	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	2,56	0,00	0,00	0,00	2,56	0,00	0,00	0,00
206-0	5,69	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	5,69	0,00	0,00	0,00	5,69	0,00	0,00	0,00
233-0	7,05	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	7,05	0,00	0,00	7,05	7,05	0,00	0,00	0,00
250-0	2,63	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	2,63	0,00	0,00	0,00	2,63	0,00	0,00	0,00
250-1	3,85	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	3,85	0,00	0,00	0,00	3,85	0,00	0,00	0,00
251-0	2,58	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	2,58	0,00	0,00	0,00	2,58	0,00	0,00	0,00
255-0	0,59	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,59	0,00	0,00	0,00	0,59	0,00	0,00	0,00
256-0	0,16	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,16	0,00	0,00	0,00	0,16	0,00	0,00	0,00
257-0	0,06	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,06	0,00	0,00	0,00	0,06	0,00	0,00	0,00
258-0	0,24	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,24	0,00	0,00	0,00	0,24	0,00	0,00	0,00
260-0	0,96	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,96	0,00	0,00	0,00	0,96	0,00	0,00	0,00
241-0	0,42	Nej	JB3	Nej	K12	K12	0,00	0,42	0,00	0,00	0,00	0,42	0,00	0,00	0,00
270-0	3,75	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	3,75	0,00	0,00	0,00*	3,75	0,00	0,00	0,00
252-0	1,51	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	1,51	0,00	0,00	0,00	1,51	0,00	0,00	0,00
253-0	2,53	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	2,53	0,00	0,00	0,00	2,53	0,00	0,00	0,00
235-0	3,94	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	3,94	0,00	0,00	0,00	3,94	0,00	0,00	0,00
261-0	0,49	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,49	0,00	0,00	0,00	0,49	0,00	0,00	0,00
240-0	2,27	Nej	JB3	Nej	K12	K12	0,00	2,27	0,00	0,00	0,00	2,27	0,00	0,00	0,00
234-0	3,96	Ja	JB2	Nej	K12	K12	0,00	3,96	0,00	0,00	0,00	3,96	0,00	0,00	0,00
242-0	3,47	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	3,47	0,00	0,00	0,00	3,47	0,00	0,00	0,00
301-0	8,37	Ja	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	8,37	0,00	0,00	4,30	0,00	4,07	0,00
303-3	6,10	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	6,10	0,00	6,10	6,10	0,00	0,00	0,00
304-0	5,66	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	5,66	0,00	0,26	5,66	0,00	0,00	0,00
307-0	18,62	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	18,62	0,00	0,00	18,62	0,00	0,00	0,00

308-0	2,35	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	2,35	0,00	0,00	2,35	0,00	0,00	0,00
309-0	6,07	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	6,07	0,00	0,66	6,07	0,00	0,00	0,00
310-0	1,87	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	1,87	0,00	0,00	1,87	0,00	0,00	0,00
303-1	8,73	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	8,73	0,00	8,70	8,73	0,00	0,00	0,00
311-0	1,62	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	1,62	0,00	0,00	1,62	0,00	0,00	0,00
316-0	1,66	Ja	JB11	Nej	K12	K12	0,00	0,00	1,66	0,00	0,00	0,04	0,00	1,62	0,00
303-2	1,21	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	1,21	0,00	1,21	1,21	0,00	0,00	0,00
303-0	13,84	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	13,84	0,00	13,84	13,84	0,00	0,00	0,00
302-1	0,95	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	0,95	0,00	0,00	0,95	0,00	0,00	0,00
302-0	6,85	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	6,85	0,00	0,36	6,85	0,00	0,00	0,00
317-0	1,10	Nej	JB11	Nej	K12	K12	0,00	0,00	1,10	0,00	0,00	1,10	0,00	0,00	0,00
312-0	3,33	Ja	JB11	Nej	K12	K12	0,00	0,00	3,33	0,00	0,00	0,03	0,00	3,30	0,00
315-0	1,75	Ja	JB11	Nej	K12	K12	0,00	0,00	1,75	0,00	0,00	0,04	0,00	1,71	0,00
314-0	5,57	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	5,57	0,00	1,57	5,57	0,00	0,00	0,00
307-1	5,28	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	5,28	0,00	0,00	5,28	0,00	0,00	0,00
307-2	1,03	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	1,03	0,00	0,00	1,03	0,00	0,00	0,00
306-0	4,52	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	4,52	0,00	2,02	4,52	0,00	0,00	0,00
305-0	5,82	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	5,82	0,00	1,18	5,82	0,00	0,00	0,00
400-0	9,85	Ja	JB3	Nej	K12	K12	0,00	9,85	0,00	0,00	0,00	9,85	0,00	0,00	0,00
406-0	4,31	Ja	JB1	Ja	K12	K12	0,00	4,31	0,00	0,00	0,00	4,31	0,00	0,00	0,00
407-0	8,05	Ja	JB1	Ja	K12	K12	0,00	8,05	0,00	0,00	0,00	8,05	0,00	0,00	0,00
103-0a	2,37	Nej	JB3	Nej	K12	K12	0,00	2,37	0,00	0,00	0,00	2,37	0,00	0,00	0,00
103-0a	1,12	Nej	JB3	Nej	K12	K12	0,00	1,12	0,00	0,00	0,00	1,12	0,00	0,00	0,00
201-11	2,12	Ja	JB11	Nej	K12	K12	0,00	2,12	0,00	0,00	0,00	2,12	0,00	0,00	0,00
405-0	5,71	Ja	JB1	Ja	K12	K12	0,00	5,71	0,00	0,00	0,00	5,71	0,00	0,00	0,00
402-0	3,10	Nej	JB3	Nej	K12	K12	0,00	3,10	0,00	0,00	0,00	3,10	0,00	0,00	0,00
404-0	4,72	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	4,72	0,00	0,00	0,00	4,72	0,00	0,00	0,00
403-0	10,00	Ja	JB3	Nej	K12	K12	0,00	10,00	0,00	0,00	0,00	10,00	0,00	0,00	0,00
401-0	20,14	Ja	JB3	Nej	K12	K12	0,00	20,14	0,00	0,00	0,00	20,14	0,00	0,00	0,00
500-0	8,16	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	8,16	0,00	0,00	5,00	0,00	3,16	0,00
501-0	8,15	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	8,15	0,00	0,00	7,91	0,00	0,23	0,00
502-0	2,06	Ja	JB3	Nej	K12	K12	0,00	0,00	2,06	0,00	0,00	0,00	0,00	2,06	0,00
503-0	2,10	Ja	JB3	Nej	K12	K12	0,00	0,00	2,10	0,00	0,00	0,00	0,00	2,10	0,00
504-0	3,76	Ja	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	3,76	0,00	0,00	2,17	0,00	1,59	0,00
505-0	5,13	Ja	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	5,13	0,00	0,00	2,78	0,00	2,35	0,00
506-0	1,91	Ja	JB3	Nej	K12	K12	0,00	0,00	1,91	0,00	0,00	0,00	0,00	1,91	0,00
507-0	5,59	Ja	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	5,59	0,00	0,00	3,19	0,00	2,41	0,00
508-0	0,38	Ja	JB3	Nej	K12	K12	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,03	0,00	0,36	0,00
509-0	1,23	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	1,23	0,00	0,00	1,23	0,00	0,00	0,00

510-0	2,16	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	2,16	0,00	0,00	2,16	0,00	0,00	0,00
511-0	0,25	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	0,25	0,00	0,00	0,25	0,00	0,00	0,00
512-0	2,52	Ja	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	2,52	0,00	0,00	0,95	0,00	1,57	0,00
513-0	2,68	Ja	JB3	Ja	K12	K12	0,00	0,00	2,68	0,00	0,00	0,66	0,00	2,03	0,00
514-0	0,74	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	0,74	0,00	0,00	0,36	0,00	0,38	0,00
515-0	1,13	Ja	JB3	Ja	K12	K12	0,00	0,00	1,13	0,00	0,00	1,10	0,00	0,03	0,00
516-0	6,33	Ja	JB3	Ja	K12	K12	0,00	0,00	6,33	0,00	0,00	5,01	0,00	1,32	0,00
517-0	5,28	Ja	JB8	Nej	K12	K12	0,00	0,00	5,28	0,00	0,00	0,00	0,00	5,22	0,05
518-0	2,93	Ja	JB8	Nej	K12	K12	0,00	0,00	2,93	0,00	0,00	0,00	0,00	2,38	0,55
519-0	2,34	Ja	JB8	Nej	K12	K12	0,00	0,00	2,34	0,00	0,00	0,00	0,00	2,01	0,33
520-0	7,18	Ja	JB3	Ja	K12	K12	0,00	0,00	7,18	0,00	0,00	7,14	0,00	0,04	0,00
521-0	0,86	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	0,86	0,00	0,00	0,86	0,00	0,00	0,00
522-0	2,15	Ja	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	2,15	0,00	0,00	1,96	0,00	0,19	0,00
523-0	0,74	Ja	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	0,74	0,00	0,00	0,00	0,00	0,74	0,00
524-0	2,38	Ja	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	2,38	0,00	0,00	0,00	0,00	2,38	0,00
525-0	1,88	Nej	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	1,88	0,00	0,00	1,88	0,00	0,00	0,00
526-0	3,87	Ja	JB8	Nej	K12	K12	0,00	0,00	3,87	0,00	0,00	0,00	0,00	3,87	0,00
527-0	1,79	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	1,79	0,00	0,00	0,00	0,00	1,79	0,00
528-0	0,52	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	0,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,52	0,00
529-0	0,27	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	0,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,00
530-0	0,87	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	0,87	0,00	0,00	0,26	0,00	0,61	0,00
531-0	3,89	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	3,89	0,00	0,00	0,95	0,00	2,94	0,00
532-0	0,96	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	0,96	0,00	0,00	0,00	0,00	0,96	0,00
534-0	0,70	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	0,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,70	0,00
536-0	1,12	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	1,12	0,00	0,00	0,03	0,00	1,09	0,00
537-0	1,46	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	1,46	0,00	0,00	1,26	0,00	0,20	0,00
538-0	6,77	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	6,77	0,00	0,00	6,72	0,00	0,05	0,00
539-0	1,14	Nej	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	1,14	0,00	0,00	1,14	0,00	0,00	0,00
540-0	2,26	Ja	JB3	Nej	K12	K12	0,00	0,00	2,26	0,00	0,00	0,00	0,00	2,26	0,00
541-0	2,90	Ja	JB3	Nej	K12	K12	0,00	0,00	2,90	0,00	0,00	0,00	0,00	2,90	0,00
542-0	1,88	Ja	JB3	Nej	K12	K12	0,00	0,00	1,88	0,00	0,00	0,00	0,00	1,88	0,00
544-0	2,88	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	2,88	0,00	0,00	2,39	0,00	0,49	0,00
545-0	1,50	Ja	JB1	Nej	K12	K12	0,00	0,00	1,50	0,00	0,00	0,00	0,00	1,50	0,00
550-0	8,18	Ja	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	8,18	0,00	0,00	7,48	0,00	0,70	0,00
551-0	8,88	Ja	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	8,88	0,00	0,00	5,51	0,00	3,38	0,00
552-0	0,55	Ja	JB11	Ja	K12	K12	0,00	0,00	0,55	0,00	0,00	0,03	0,00	0,53	0,00
553-0	3,61	Ja	JB11	Ja	K12	K12	0,00	0,00	3,61	0,00	0,00	2,59	0,00	1,02	0,00
554-0	2,97	Ja	JB11	Ja	K12	K12	0,00	0,00	2,97	0,00	0,00	1,01	0,00	1,96	0,00
555-0	2,17	Ja	JB1	Ja	K12	K12	0,00	0,00	2,17	0,00	0,00	2,10	0,00	0,07	0,00
9-0	1,16	Nej	JB11	Ja	K12	K12	0,00	1,16	0,00	0,00	0,00	1,16	0,00	0,00	0,00
Total	553,62						0,00	300,14	253,48	0,00	43,40	477,87	0,00	74,81	0,93

Tabel II. Oversigt over husdyrbrugets udbringingsareal.

Af udbringingsarealerne er 314,92 ha ejede og 238,7 ha forpagtede.

De forpagtede arealer fordeler sig på følgende ejendomme:

- 41,0 ha, Over Fidgevej 23, 6854 Henne
 - 20,0 ha, Klittingvej 175, 6854 Henne
 - 10,9 ha, Klittingvej 160, 6854 Henne
 - 4,2 ha, Bjergvej 11, 6830 Nørre Nebel
 - 6,2 ha, Dejrupvej 30, 6855 Outrup
 - 13,8 ha, Hennevej 50, 6855 Outrup
 - 3,7 ha, Strandvejen 79, 6854 Henne
 - 18,3 ha, Rolfsøvej 10, 6854 Henne
 - 56,3 ha, Kollevvej 71, 6830 Nørre Nebel
 - 6,3 ha, Bjålumvej 1A, 6830 Nørre Nebel
 - 26,8 ha, Houstrupvej 50, 6830 Nørre Nebel
 - 31,2 ha, Vesterhavsvej 126, 6830 Nørre Nebel
- I alt 238,7 ha

Den godkendte besætning udgør 905,41 DE. Ansøger har indgået aftale om afsætning af husdyrgødning svarende til 809,93 DE til biogas og modtager efterfølgende blandet gylle svarende til 1.143,00 DE retur. Udnyttelsesprocenten er angivet til 68 %, svarende til afgasset biomasse. På den måde kan der suppleres op med kvæggylle uden det skal omkring biogasanlægget. I alt udbringes der 1.238,47 DE på bedriftens ejede og forpagtede arealer.

På udbringningsarealerne ønskes der udbragt husdyrgødning svarende til 2,24 DE pr. ha.

En del af udbringningsarealerne er helt eller delvist § 3 beskyttede og Varde Kommune vurderer, at markerne kan modtage følgende:

Mark nr.	DE/ha
536-0	0,67
534-0	0,67
545-0	1,4
529-0	1,4
528-0	1,4
525-0	2,24
524-0	2,24
508-0	0,67
506-0	0,67
201-11	2,24
109-0	1,4
103-0a	2,24
38-0	1,4

Der redegøres nærmere for disse arealer under punkt 7.23 – Udbringningsarealer – øvrige forhold.

Varde Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at udbringningsarealerne er tilstrækkeligt beskrevet, og at ansøger råder over tilstrækkelige arealer til den producerede husdyrgødning og modtagne afgasset biomasse.

Plantedirektoratet er tilsynsmyndighed på harmoniforhold.

7.18 Kg N og P tilført udbringingsarealerne

I tabel 13 er vist den producerede mængde kvælstof (N) og fosfor (P) i nudrift og i ansøgt drift. I nudriften (2007) er dyreholdet fra Klintingvej 185 medtaget, da ansøger ejer og tidligere har haft dyr på denne ejendom. Der er fortsat tilladelse til dyr på denne ejendom, men det er kun ganske få dyr der reelt opstaldes på ejendommen. Husdyrgødning fra disse dyr afsættes i ansøgt drift til biogasanlæg. I nudriften er også husdyrgødning fra det godkendte dyrehold på Boelsvej 30 medtaget, da ejer købte denne ejendom i foråret 2015.

Husdyrgødning	Kg N		Kg P		DE	
	Nudrift	Planlagt	Nudrift	Planlagt	Nudrift	Planlagt
Kvæggylle, Over Fidevej 33	25.554,99	69.002,09	3.875,95	10.112,76	263,20	809,93
Dybstrøelse, Over Fidevej 33	1.198,24	9.012,82	147,27	1.245,44	12,16	95,48
Kvæggylle, Klintingvej 185	16.518,00		2.789,00		134,50	
Dybstrøelse, Klintingvej 185	2.924,00		466,00		23,50	
Kvæggylle, Boelsvej 30	28.647,00		5.016,00		275,98	
Dybstrøelse, Boelsvej 30	1.111,24	13.839,23	141,07	2.044,49	9,30	150,84
I alt	75.953,47	91.854,14	12.435,29	13.402,69	718,64	1.056,25

Tabel 13. Produceret mængde N og P i nudrift og i planlagt drift.

Der er aftale om modtagelse af blandet gylle svarende til 990 DE, se tabel 14.

Husdyrgødning	Kg N	Kg P	DE
I alt produceret gødning	91.854,14	13.402,69	1.056,25
Afsat gødning til Blåbjerg Biogas	(-) 69.002,09	(-) 10.112,76	(-) 809,93
Blandet gylle/afgasset gylle modtaget retur	(+) 99.000	(+) 15.840	(+) 990
Husdyrgødning tilført ejede og forpagtede arealer	121.852,05	19.129,93	1.236,32

Tabel 14. Husdyrgødning tilført ejede og forpagtede udbringingsarealer i planlagt drift.

Varde Kommune vurderer at der er redegjort tilstrækkeligt for den producerede, modtagne og afgivne mængde husdyrgødning.

7.19 Nitrat til overfladevand - vandløb, søer og kystvande

Afvandingsoplunde

Ca. 254 ha af husdyrbrugets udbringingsarealer afvander via mindre vandløb til Gødelen, Nymindestrømmen og Ringkøbing Fjord, der er udpeget som internationalt

naturbeskyttelsesområde (EF-habitatområde nr. 61: Skjern Å, EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 43: Ringkøbing Fjord, EF-habitatområde nr. 62: Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen og Ramsarområde 2: Ringkøbing Fjord).

Ringkøbing Fjord er udpeget som EF-habitatområde på grundlag af arterne flodlampret, havlampret, majsild, stavsild, odder og vandplanten vandranke. Ringkøbing Fjord er også udpeget som kystlagune, der er en prioriteret naturtype, og på baggrund af en række ikke-prioriterede naturtyper såsom kystklitter og flodmundinger. Udpegningen af Ringkøbing Fjord som EF-fuglebeskyttelsesområde er sket på grundlag af dels de ynglende arter klyde, rørhøg, mosehornugle og splitterne, og dels de store forekomster af trækfuglene knopsvane, pibesvane, sangsvane, kortnæbbet gås, knortegås, gravand, pibeand, krikand, spidsand, skeand, hvinand, stor skallesluger og blishøne. Ramsarområder er vådområder med så mange vandfugle, at de har international betydning og skal beskyttes. Alle danske Ramsarområder indgår som dele af EF-fuglebeskyttelsesområder, således også Ringkøbing Fjord. Dele af Ringkøbing Fjord er endvidere fredet som naturreservat.

Ca. 300 ha af husdyrbrugets udbringningsarealer afvander via mindre vandløb til Filsø og Henne Mølle Å der er udpeget som internationale beskyttelsesområder (EF-habitatområde nr. 73: Kallesmærsk Hede, Grærup Langsø, Filsø og Kærgård Klitplantage og EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 56: Filsø, samt Ramsarområde nr. 1: Fiilsø).

Udpegningsgrundlaget for vandområderne omfatter følgende arter og naturtyper, der er relevante i denne sammenhæng: Odder, vandløb med vandplanter, bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn samt næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks.

Udvaskning

Alle bedriftens udbringningsarealer er beliggende indenfor oplande, der er kategoriseret som nitratklasse 0.

Arealerne er kategoriseret som nitratklasse 0 fordi de ligger i henholdsvis opland til sårbart Natura2000 område og særligt sårbart Natura2000 område, samt har et N-reduktionspotentiale på 0-50 % og 51-75 %.

For arealer der er beliggende i nitratklasse 0 gælder, at de som udgangspunkt må tilføres husdyrgødning svarende til det generelle harmonitryk. Derfor angiver ansøgningen en samlet reduktionsprocent på 100 % for alle bedriftens udbringningsarealer. Det betyder, at der uden virkemidler, maksimalt må tilføres husdyrgødning svarende til 2,3 DE/ha. Beregninger i Farm-N i ansøgningssystemet viser at det svarer til en maksimal udvaskning på 68,3 kg N/ha/år.

Det angivne sædskifte er K12, hvilket også er identisk med referencesædskiftet. Der stilles derfor ingen krav til sædskifte.

Ansøger ønsker at udbringe husdyrgødning svarende til 2,23 DE/ha. For at kunne dette, uden at overskride den maksimale udvaskning (til grundvand), ønsker ansøger at benytte sig af virkemidlet med at etablere flere efterafgrøder. Ved at etablere 18 % efterafgrøder udover det lovpligtige krav, viser udregninger i *Husdyrgodkendelse.dk*, at udvaskningen ved udbringning af 2,23 DE/ha bliver på 62,9 kg N/ha/år, hvilket er under med den beregnede maksimale tilladte udvaskning.

Ejendomme omfattet af bilag 3 i Husdyrgødningsbekendtgørelsen (harmonikrav på 2,3 DE/ha) kan ikke anvende ændrede sædskifter som virkemiddel men bliver pålagt K12. Det vil dog være muligt

for disse brug at anvende flere efterafgrøder end kravene, hvis kravet til arealet med roer, græs og græsefterafgrøder øges tilsvarende. Således vil et krav om 18 % flere efterafgrøder være ensbetydende med, at 88 % skal dyrkes med roer, græs eller græsefterafgrøder i stedet for det normale krav på 70 %.

Der er stillet vilkår om 18 % ekstra efterafgrøder i dette tillæg til miljøgodkendelse.

Lovgivningens generelle beskyttelsesniveau er derfor opfyldt.

Det følger af Husdyrloven, at kommunalbestyrelsen ikke kan tillade eller godkende husdyrbrug, hvis det ansøgte vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet i sig selv eller i kumulation med andre projekter og planer.

Miljøstyrelsen har i den elektroniske vejledning om miljøgodkendelse af husdyrbrug fastlagt følgende afskæringskriterium for skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevande: Et projekt for husdyrbrug kan ikke medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter alle er opfyldt:

Kumulation:

Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

Projektet i sig selv

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Varde Kommunes vurdering:

Pkt. 1:

Ifølge Miljøstyrelsens offentliggjorte tal, har husdyrtrykket siden 2007 udviklet sig som følger i oplandet til

	Ringkøbing Fjord	Henne Mølleå
2007	245.989 DE	17.763 DE
2008	238.686 DE	18.335 DE
2009	244.099 DE	18.836 DE
2010	252.295 DE	17.335 DE
2011	250.263 DE	16.619 DE
2012	254.855 DE	16.780 DE
2013	258.342 DE	16.677 DE

2014	249.802 DE	16.515 DE
2015	251.355 DE	17.026 DE

Ovennævnte tal viser, at husdyrtrykket i perioden 2007-2015 i oplandet til Ringkøbing Fjord er steget med 5.366 DE, svarende til 2,2 %, og til Henne Mølleå er faldet med 737 DE, svarende til 4,1 %.

253,48 ha af udbringningsarealerne er beliggende i et opland, hvor dyretrykket siden 2007 har været stigende. På disse arealer skal udvaskningen nedbringes til et niveau, svarende til udvaskningen fra et sædskifte uden tilførsel af husdyrgødning. Det vil sige sædskiftet S1/S3, afhængig af jordtype.

300,14 ha af udbringningsarealerne er beliggende i et opland, hvor dyretrykket siden 2007 har været faldende. På disse arealer er det generelle beskyttelsesniveau for udvaskning af nitrat tilstrækkeligt.

Af husdyrgodkendelse.dk fremgår det, at udvaskningen fra et sædskifte uden tilførsel af husdyrgødning, det vil sige sædskiftet S1/S3, afhængig af jordtype, i dette tilfælde svarer til en maksimal udvaskning på 76,7 kg N/ha/år. Samtidig fremgår det af den elektroniske ansøgning, at der er en maksimal arealvægtet gennemsnitsudvaskning på 68,3 kg N/ha/år. I beregningerne er alle udbringningsarealerne medtaget.

Den reelle udvaskning i det ansøgte projekt er beregnet til 62,9 kg N/ha/år.

Varde Kommune har ikke kendskab til andre kilder til nitratudvaskning i det aktuelle opland, som har medført en øget nitratudvaskning. Varde Kommune vurderer, at det ansøgte projekt ikke reducerer resultatet af andre gennemførte initiativer til reduktion af nitratudvaskningen.

Pkt. 2A og 2B

Ifølge Miljøstyrelsens digitale vejledning er det kritiske niveau for, hvornår der kan være tale om en skadevirkning, når nitratudvaskningen som følge af en husdyrproduktion udgør 5 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde, dog således, at der indtræder en skadevirkning, når nitratudvaskningen som følge af en husdyrproduktion udgør 1 pct. eller mere af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde, hvis udvaskningen sker til et lukket bassin og/eller til et meget lidt eutrofieret vandområde.

Udpegningsgrundlaget for Habitatområde nr. 62 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen er blandt andet "I 130 Flodmundinger" og "I 150 Kystlaguner og strandsøer", og området kan derfor betragtes som et lukket bassin, hvorfor bidraget fra det ansøgte projekt maksimalt må udgøre 1 % af den samlede nitratudvaskning til området.

"I 130 Flodmundinger", "I 150 Kystlaguner og strandsøer" og "I 160 Større lavvandede bugter og vige" indgår ikke i udpegningsgrundlaget for Kallesmærsk Hede, Grærup Langsø, Fiilsø og Kærgård Klitplantage, og Varde Kommune betragter det derfor ikke som et lukket bassin, hvorfor bidraget fra det ansøgte projekt maksimalt må udgøre 5 % af den samlede nitratudvaskning til området.

Nedenstående beregninger er udarbejdet i henhold til Miljøstyrelsens elektroniske vejledning:

Ringkøbing Fjord

Opland til Ringkøbing Fjord ifølge "jordbrugsanalyser"	347.745 ha
Dyrket areal i oplandet til Ringkøbing Fjord (60 %)	208.647 ha
Øvrigt areal	139.098 ha

Reduktionspotentiale	(0-50 %) og (51-75 %) og (76-100 %) (middel 83 %)	
Standardudvaskning fra rodzonen (sandjord)		78 kg N/ha/år
Udvaskning fra dyrkede arealer i oplandet (78 x 0,17 x 208.647)		2.766.659 kg N/år
Udvaskning fra øvrige opland, naturbidraget (10 x 0,17 x 139.098)		236.467 kg N/år
Udvaskning i alt fra opland		3.003.126 kg N/år

Det ansøgte

Reduktionspotentiale		63 %
Areal til udbringning		253,48 ha
N-udvaskning i ansøgt drift med husdyrgødning		62,9 kg N/ha/år
Samlede påvirkning af Natura 2000 området, hele projektet (253,48 ha x 0,37 x 62,9 kg N/ha/år)		5.899,2 kg N/år
Ansøgt N-bidrag fra hele projektet af det samlede N-bidrag		0,20 %

Vesterhavet/Henne Mølleå

Opland til Henne Mølle Å ifølge "jordbrugsanalyser":		34.038 ha
Dyrket areal i oplandet til Henne Mølle og Vesterhavet		12.000 ha
Øvrigt areal		22.038 ha
Reduktionspotentiale	0-50 % (middel 25 %)	
Standardudvaskning fra rodzonen (sandjord)		78 kg N/ha/år
Udvaskning fra dyrkede arealer i oplandet (78 x 0,75 x 12.000)		702.000 kg N/år
Udvaskning fra øvrige opland, naturbidraget (10 x 0,75 x 22.038)		165.285 kg N/år
Udvaskning i alt fra opland		867.285 kg N/år

(Det dyrkede areal er anslået af Varde Kommune, bl.a. ud fra arealet på EU-markblokkene i oplandet)

Det ansøgte

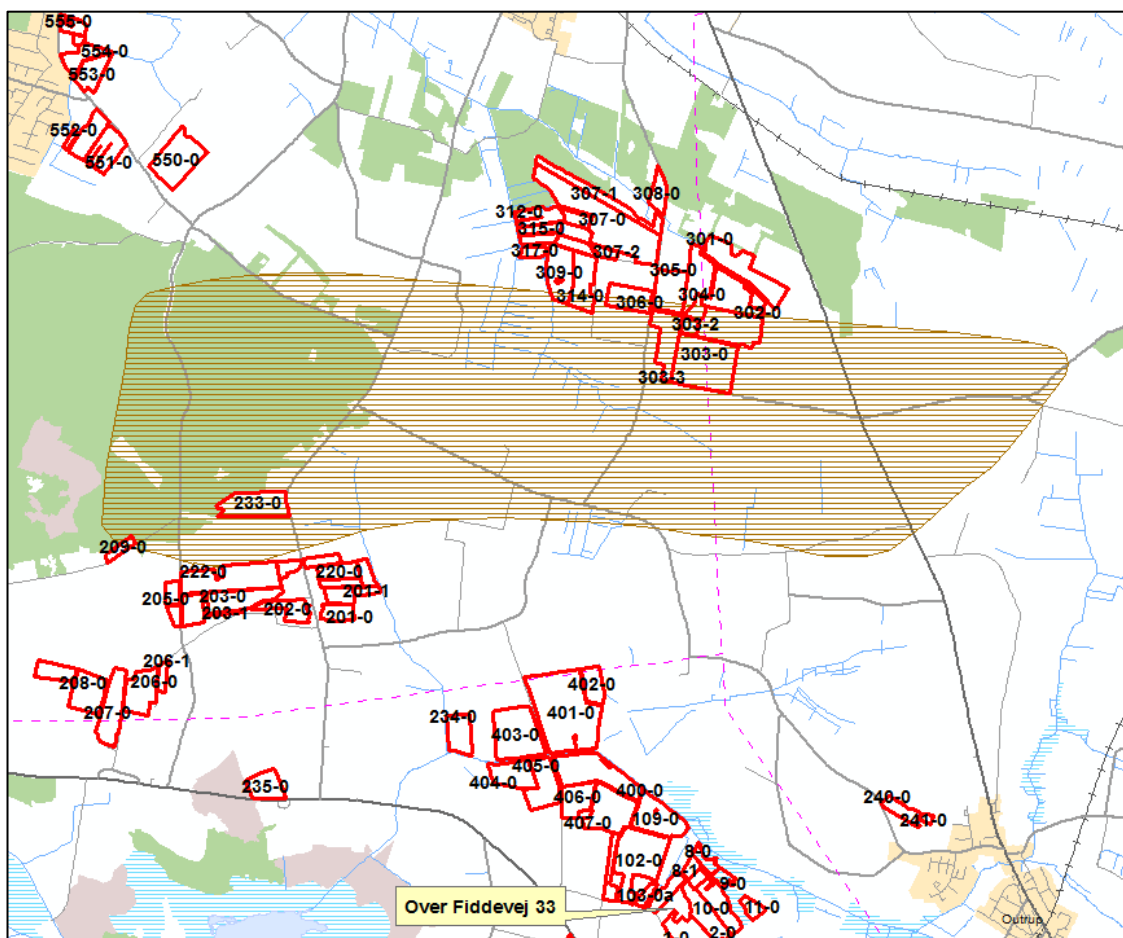
Reduktionspotentiale		25 %
Areal til udbringning		300,14 ha
N-udvaskning i ansøgt drift med husdyrgødning		62,9 kg N/ha/år
Samlede påvirkning af Natura 2000 området, hele projektet (300,14 ha x 0,75 x 62,9 kg N/ha/år)		14.159,1 kg N/år
Ansøgt N-bidrag fra hele projektet af det samlede N-bidrag		1,63 %

Ifølge beregningerne vil bidraget fra det ansøgte udgøre ca. 0,20 % af den samlede udvaskning til Ringkøbing Fjord, og 1,63 % af den samlede udvaskning til Henne Mølle Å/Vesterhavet.

I henhold til ovenstående vurderer Varde Kommune, at denne miljøgodkendelse ikke vil medføre målbare ændringer i næringsstofkoncentrationen i hverken Ringkøbing Fjord eller Henne MølleÅ/Vesterhavet, og at projektet hverken isoleret set, eller i kumulation med andre projekter vil påvirke de internationale naturbeskyttelsesområder ved Ringkøbing Fjord eller Henne MølleÅ/Vesterhavet væsentligt som følge af udvaskning af nitrat fra husdyrbrugets arealer.

7.20 Nitrat til grundvand

43,40 ha af husdyrbrugets udbringningsarealer er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde, se figur 12.

Figur 12. Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til nitratfølsomt indvindingsområde (brun skravering)

Kvælstofudvaskningen fra disse arealer er beregnet til 50 mg nitrat pr. liter. Dette er en forøgelse på 2 mg nitrat pr. liter i forhold til nudriften.

Loven fastlægger, at hvis udvaskningen af kvælstof fra rodzonen beregnes til at være over 50 mg nitrat/l i nudrift, må den ikke stige i den ansøgte produktion. For at overholde kravet etableres 18 % efterafgrøder udover Plantedirektoratets generelle krav.

Husdyrloven fastlægger, at hvis der foreligger en indsatsplan for grundvandsbeskyttelse, der omfatter et projekts udbringningsarealer, skal retningslinjer heri være styrende for miljøgodkendelse af projektet.

Varde Kommune har ikke udarbejdet indsatsplaner til beskyttelse af grundvandet i det pågældende område.

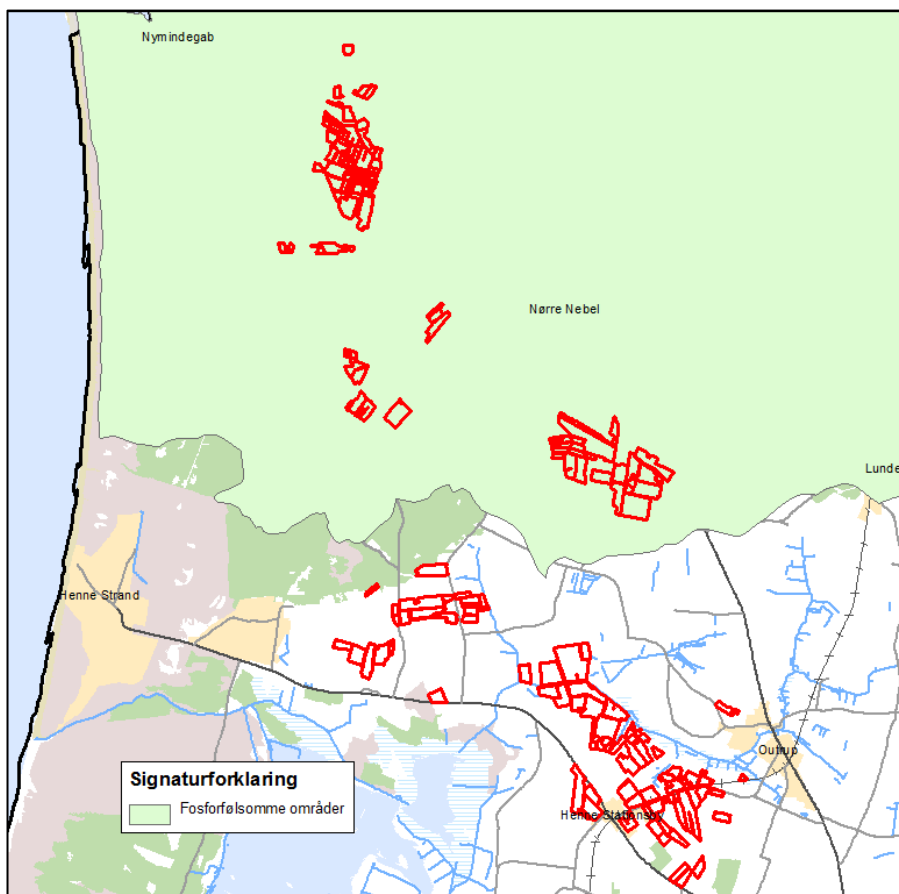
Samlet konkluderer Varde Kommune, at den ansøgte tilførsel af husdyrgødning, med de stillede vilkår, ikke vil udgøre en væsentlig risiko for forurening med nitrat af grundvandsforekomsterne i området.

Naboen på Klittingvej 175 har i forbindelse med nabohøringen henvendt sig til Varde Kommune, med en undren over afgrænsningen af de nitratfølsomme indvindingsområder, da nye oplysninger fra statens grundvandskortlægning i 2015 viser en anden afgrænsning af indvindingsområdet.

De nye oplysninger er i offentlig høring og er således endnu ikke vedtaget i bekendtgørelsen om udpegning af drikkevandsressourcer. Varde Kommune vurderer derfor ikke, at der kan administreres efter denne nye viden, før den bliver endeligt vedtaget i bekendtgørelsen.

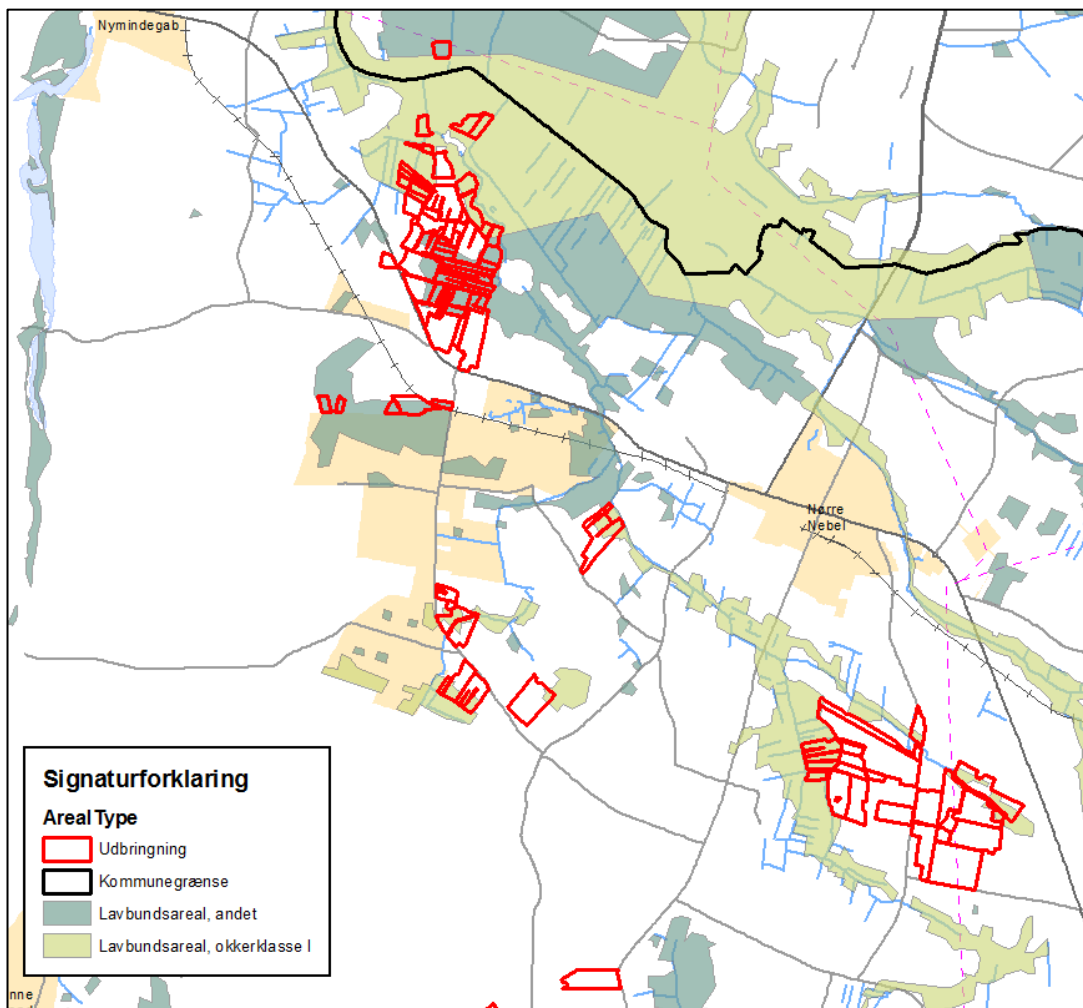
7.21 Fosfor

Ca. 250 ha af husdyrbrugets udbringningsarealer er beliggende indenfor oplande til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor, se figur 13.

Figur 13. Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til oplande til Natura 2000 vandområder der er overbelastet med fosfor

Af ejendommens udbringningsarealer beliggende indenfor oplande til Natura 2000 vandområder der er overbelastet med fosfor, er ca. 82 ha beliggende i lavbundsområde, se figur 14.

Figur 14. Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til lavbundsområder.

Ca. 75 ha af udbringningsarealer med lavbundsområder er i ansøgningen angivet som drænedede

Arealerne er i ansøgningen angivet som følger:

- JB1 – Grovsandet jord
- JB2 – Finsandet jord
- JB3 – Grov lerblandet sandjord
- JB8 – Svær lerjord
- JB11 – Humusjord

Størstedelen af arealerne er grovsandet og grov lerblandet sandjord. Dermed bliver 74,87 ha klassificeret som fosforklasse II, hvor fosforoverskuddet maksimalt må være 2 kg P/ha i ansøgt drift. Ca. 14 ha er angivet som svær lerjord. Dermed bliver 0,93 klassificeret som fosforklasse III.

De resterende 478,05 ha klassificeres som fosforklasse 0, hvor der ikke skal stilles krav til fosfortildelingen ud over de generelle harmoniregler.

Opgørelse over fosfortildelingen fremgår af tabel 15.

Fosfor i husdyrgødning	Kg P, nudrift		Kg P, ansøgt		Kg P, forskel	
	I alt	Pr. ha.	I alt	Pr. ha.	I alt	Pr. ha.
Tilført arealerne	15.317,29	27,67	19.129,93	34,55	3.812,64	6,89
Fraført arealerne	15.003,10	27,1	15.003,10	27,1	0	0
Overskud	314,19	0,57	4.126,83	7,45	3.812,64	6,89

Tabel 15. Opgørelse over fosfortildeling til udbringningsarealerne.

Fosfortildelingen til arealerne stiger som følge af denne miljøgodkendelse fra i alt 15.317,29 kg P svarende til 27,67 kg P/ha til i alt 19.129,93 kg P, svarende til 34,55 kg P/ha. Det svarer til en stigning på i alt 3.812,64 kg P, svarende til 6,89 kg P/ha.

Sædskiftet er angivet som K12, hvilket er identisk med referencesædskiftet.

Ca. 250 ha af udbringningsarealerne er i ansøgningen angivet som vandet. Der er samlet vandindvindingstilladelse på 285.000 m³ fra markvandingsboringer på ejede og forpagtede arealer.

Ansøgningsprogrammet beregner på baggrund af ovenstående at der på husdyrbruget vil være en gennemsnitlig fosforfraførsel på 27,1 kg P/ha. Der bliver således i ansøgt drift tale om et P-overskud på 7,45 kg P/ha.

Ansøgningsprogrammet udregner på den baggrund at der maksimalt må tildeles udbringningsarealerne 19.205,93 kg P. Der tilføres 19.129,93 kg P. Dette er 76 kg P mindre end tilladt.

Det generelle beskyttelsesniveau for fosfor er derfor overholdt.

Af beregningerne fremgår det, at det ansøgte projekt medfører at fosforoverskuddet stiger fra 0,57 kg P/ha til 7,45 kg P/ha. Det vil sige at det totale fosforoverskud på bedriften stiger fra 314,19 kg P til et fosforoverskud på 4.126,83 kg P.

Der findes for tiden ingen beregningsværktøjer, som kan beregne hvor stor en del af det overskydende fosfor, som vil blive udvasket.

Et enkelt af husdyrbrugets udbringningsarealer (mark nr. 233-0) har en hældning på mere end 6 grader. Arealet har dog ikke hældning mod vandløb eller beskyttet natur, hvorfor Varde Kommune ikke vurderer at der er fare for overfladeafstrømning ved overholdelse af de generelle bræmmekrav/krav om randzoner.

Varde Kommune vurderer på baggrund af ovenstående at det ansøgte projekt hverken isoleret set eller i kumulation med andre projekter vil bevirke at fosforindholdet i Ringkøbing Fjord og Henne Mølleå vil ændres målbart, og at det derfor ikke vil påvirke de internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt som følge af udvaskning af fosfor.

7.22 Påvirkning af "Bilag IV arter"

Anlægget

I henhold til § 11 i "Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområde samt beskyttelse af visse arter" er der indført en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et beskyttelsesområde eller

udenfor. Disse arter fremgår af direktivets bilag IV og kaldes derfor bilag IV-arter. For en række arters vedkommende har Varde Kommune intet kendskab til arternes udbredelse i området, det gælder f.eks. løgfrø, markfirben og alle arter af småflagermus.

Spidssnudet frø og birkemus er begge arter der er listet på bilag IV. Spidssnudet frø er almindelig udbredt i Varde Kommune, og forventes at forekomme i forbindelse med naturområder, hvor der er egnede leveforhold for spidssnudedede frøer. Det er Varde Kommunes vurdering at udvidelsen ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af spidssnudet frø på grund af den store forekomst af arten i Varde Kommune.

Birkemus er registreret få steder i Varde Kommune. Nærmeste lokalitet, hvor der er registreret birkemus, er ca. 535 m sydøst for ejendommen. Det er Varde Kommunes vurdering, at udvidelsen af dyreholdet ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af birkemusen på grund af afstanden til den nærmeste lokalitet hvor birkemusen er registreret.

Varde Kommune vurderer i øvrigt, at udvidelsen kan gennemføres uden at påvirke nogen af de listede arter på bilag IV i direktivet væsentligt.

Udbringningsarealer

Spidssnudet frø er almindeligt forekommende i Varde Kommune. For at sikre frøens levesteder ikke bliver negativt påvirket af udbringningen af husdyrgødning, stiller Varde Kommune vilkår om, at der skal etableres 2 m dyrkningsfrie bræmmer rundt om § 3 beskyttede søer.

Der er § 3-beskyttede søer i tilknytning til markerne 514-0, 541-0, 303-1, se figur 15 og 16. Der er derfor i afsnit 4 stillet vilkår om 2 m brede dyrkningsfrie bræmmer.

Figur 15. Vilkår om 2 m bred dyrkningsfri bræmme af hensyn til beskyttelse af spidssnudet frø.

Figur 16. Vilkår om 2 m bred dyrkningsfri bræmme af hensyn til beskyttelse af spidssnudet frø.

Det er Varde Kommunes vurdering at den ansøgte udbringning af husdyrgødning med de stillede vilkår ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af spidssnudet frø på grund af den store forekomst af arten i Varde Kommune.

Der er i området ved en del af ejendommens udbringningsarealer registreret en forekomst af birkemus, som er optaget på habitatdirektivets bilag IV. Dette betyder, at Varde Kommune skal sikre artens levesteder i forbindelse med tilladelser og miljøgodkendelser. En af truslerne for birkemusen er øget næringsbelastning med efterfølgende tilgroning af § 3-arealerne langs udbringningsarealerne.

Det er Varde Kommunes vurdering at den ansøgte udbringning af husdyrgødning med de stillede vilkår ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af birkemusen.

Varde Kommune vurderer i øvrigt at udbringning af den ansøgte mængde husdyrgødning kan gennemføres uden at påvirke nogen af de listede arter på bilag IV i direktivet væsentligt.

7.23 Udbringningsarealer – øvrige forhold

Natura2000-områder

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er beliggende i Natura2000-områder. Mark 235-0 grænser dog op til EF-habitatområdet nr. 73 Kallemærsk Hede, Grærup Langsø, Fiilsø og Kærgård Klitplantage og en del af de øvrige udbringningsarealerne ligger i nærheden Natura 2000 områder.

Udbringningsarealerne er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsens regler. Varde Kommune vurderer således ikke, at ammoniakfordampningen vil påvirke området negativt.

§ 7-områder

Ingen af husdyrbrugets udbringningsarealer er beliggende i områder, som er omfattet af husdyrlovens § 7. Mark nr. 235-0 grænser direkte op til et § 7 område og flere af de øvrige udbringningsarealer ligger indenfor 1.000 m fra § 7 områder.

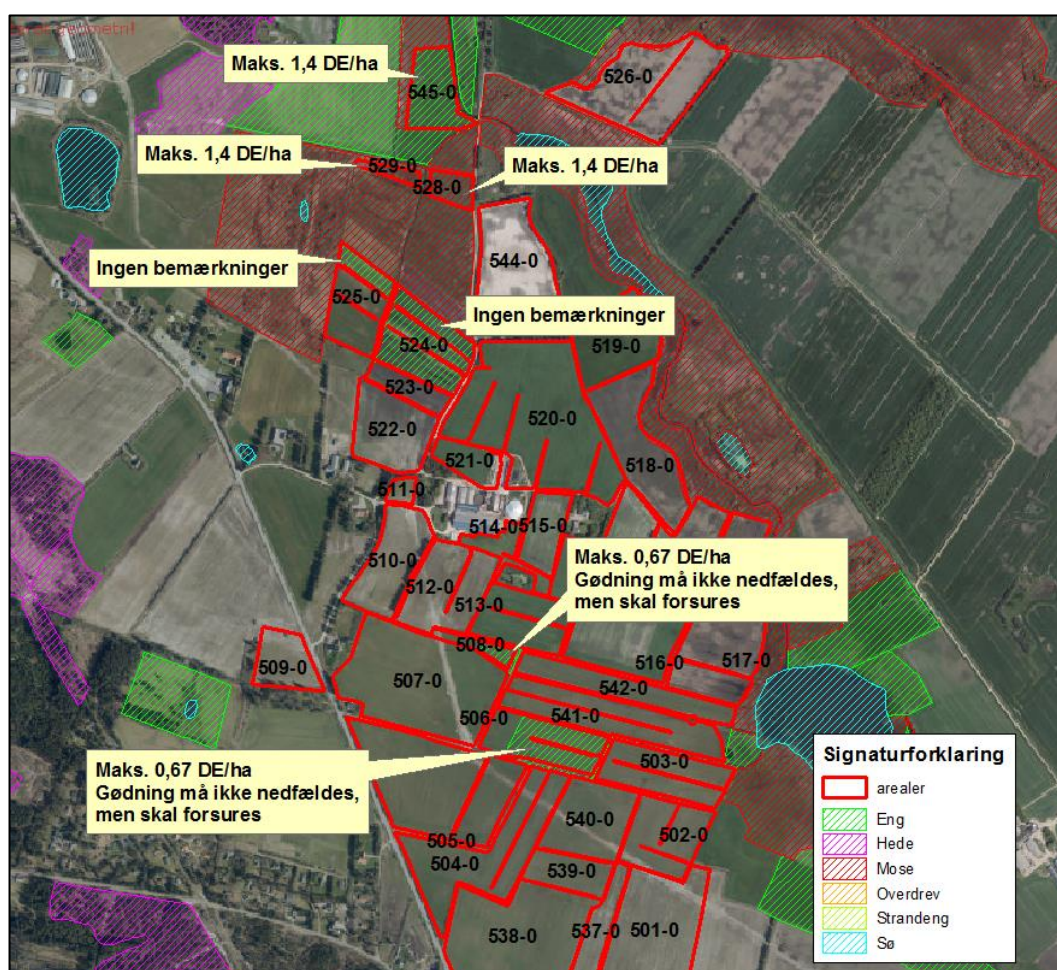
Udbringingsarealerne er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsens regler. Varde Kommune har ikke kendskab til øvrige forhold i Varde Kommune, der betinger, at der skal stilles skærpede krav til udbringingsarealerne beliggende i nærheden af § 7 områder. Varde Kommune vurderer således ikke, at ammoniakfordampningen fra udbringning af husdyrgødning vil påvirke § 7 områderne negativt.

§ 3-områder

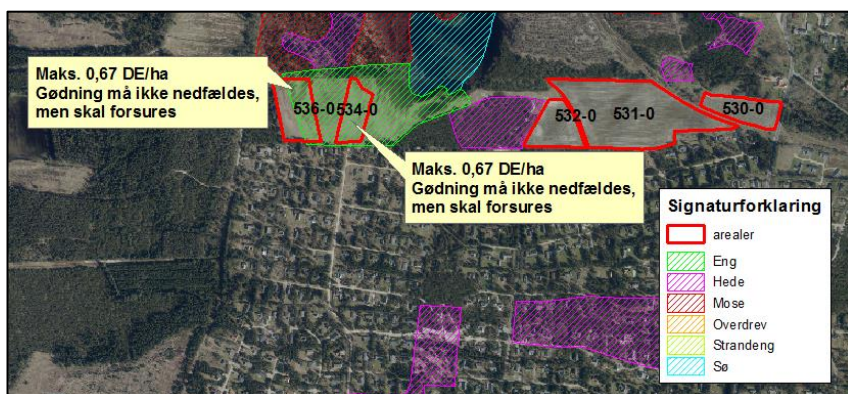
Markerne 536-0, 534-0, 545-0, 529-0, 528-0, 525-0, 524-0, 508-0, 506-0, 201-11, 109-0, 103-0a og 38-0 er beliggende helt eller delvis i § 3 beskyttede områder. Se figur 17, 18 og 19. Markerne 536-0 og 534-0 bliver desuden beskrevet under 'Fredede områder'.

Markerne er blevet vurderet i forhold til gødningshistorien på arealerne. Der er derfor anført reduceret dyretryk på en del af arealerne, da disse i 1992 blev let eller moderat gødskede. Se tabel 16 for oversigt over pågældende arealer med tilhørende bemærkninger. Gødning må ikke nedfældes på § 3 arealerne, men skal forsures.

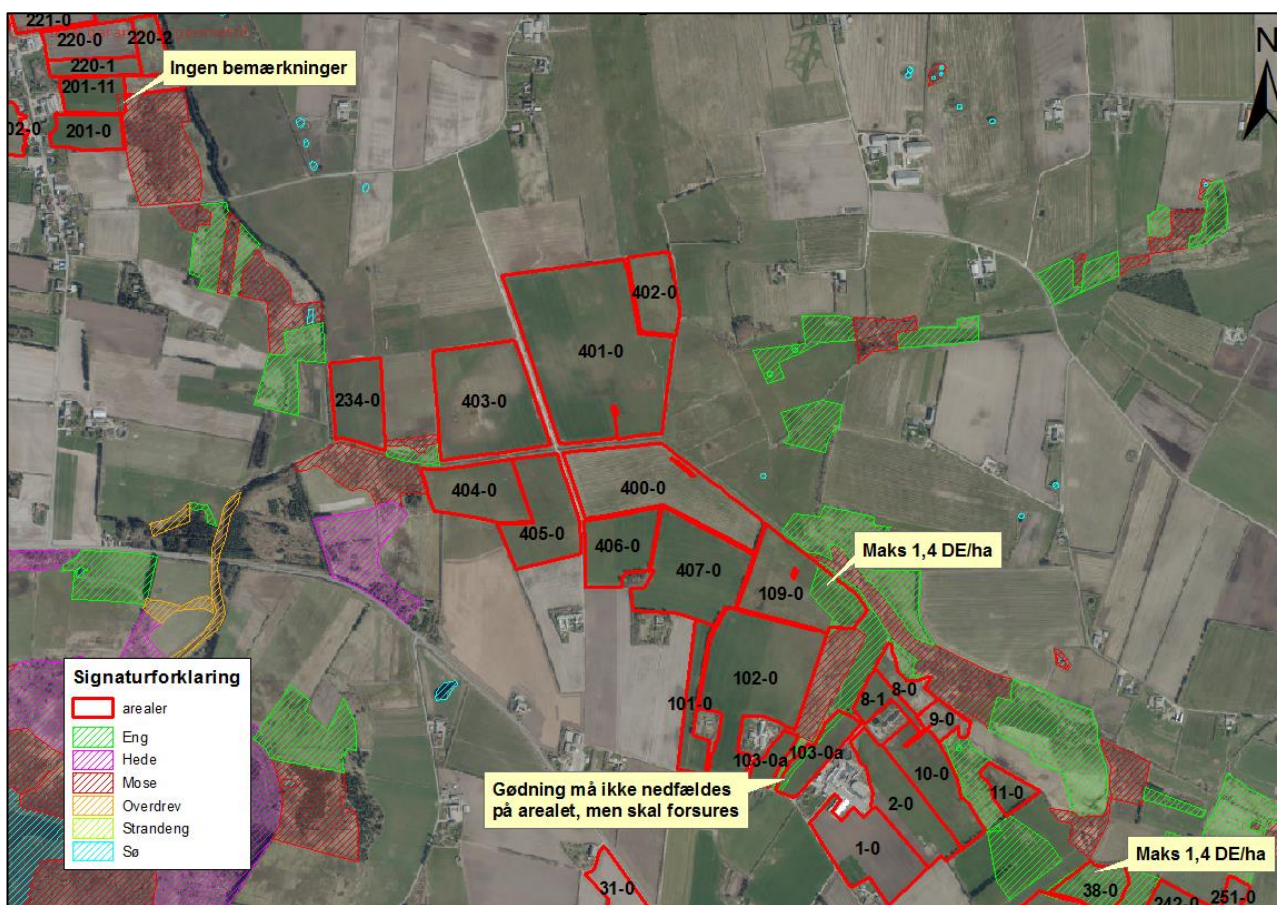
Der er stillet vilkår til de reducerede dyretryk listet i tabel 16, samt til, at der ikke må ske nedfældning på de dele af udbringingsarealerne, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Figur 17. Udbringingsarealer i forhold til § 3 natur.

Figur 18. Udbringingsarealer i forhold til § 3 natur.

Figur 19. Udbringingsarealer i forhold til § 3 natur.

Mark nr.	Bemærkninger
536-0	Maksimalt dyretryk på 0,67 DE/ha
534-0	Maksimalt dyretryk på 0,67 DE/ha
545-0	Maksimalt dyretryk på 1,4 DE/ha
529-0	Maksimalt dyretryk på 1,4 DE/ha
528-0	Maksimalt dyretryk på 1,4 DE/ha
525-0	Ingen bemærkninger
524-0	Ingen bemærkninger
508-0	Maksimalt dyretryk på 0,67 DE/ha.
506-0	Maksimalt dyretryk på 0,67 DE/ha.
201-II	Ingen bemærkninger.
109-0	Maksimalt dyretryk på 1,4 DE/ha
103-0a	Ingen bemærkninger
38-0	Maksimalt dyretryk på 1,4 DE/ha

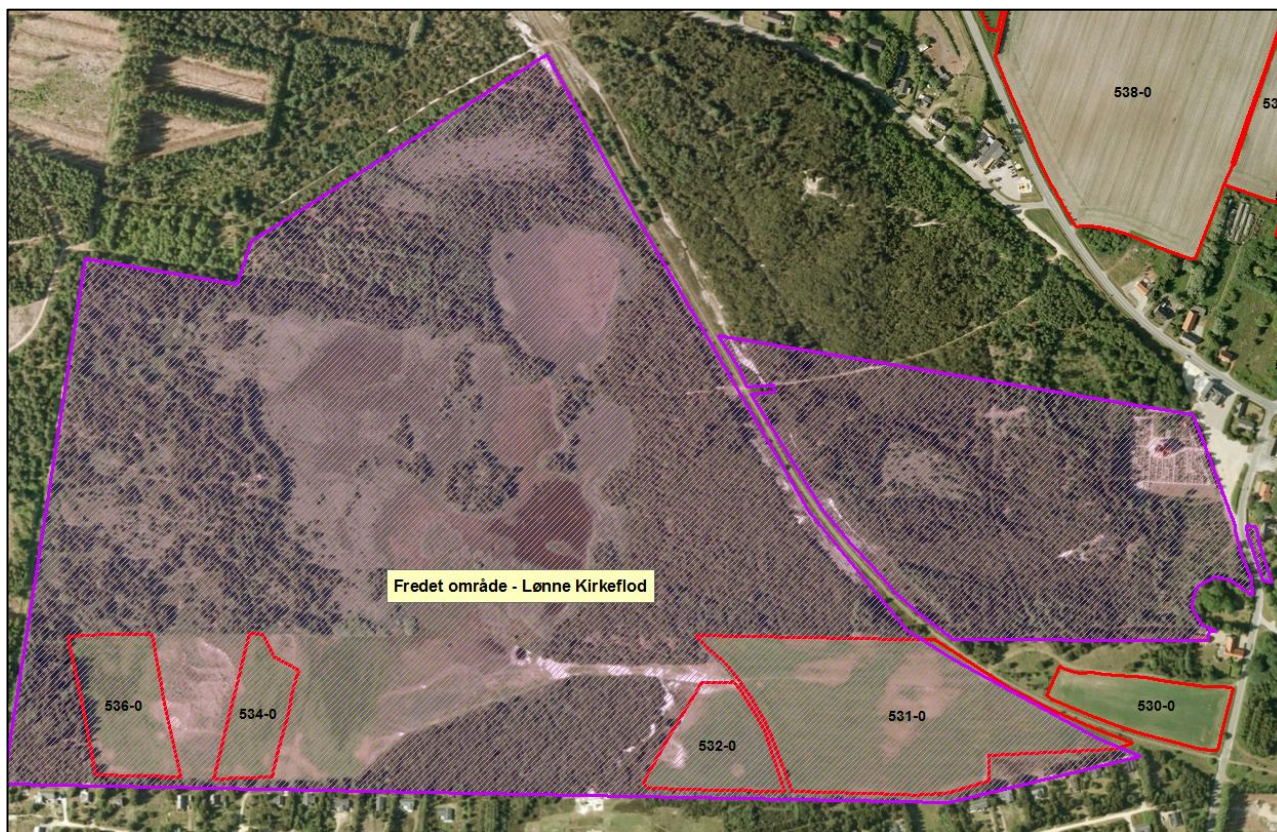
Tabel 16. Bemærkninger til udbringningsarealer beliggende helt eller delvis i § 3 natur

En del af de øvrige udbringningsarealer grænser op til § 3 beskyttede arealer. Der er ikke væsentlige terrænhældninger på de pågældende udbringningsarealer, hvorfor Varde Kommune ikke vurderer at der er fare for væsentlig overfladisk afstrømning.

Der er i MGK201 I stillet vilkår om bræmmer langs kvælstoffølsomme naturområder, der grænser op til en del af markerne, hvor handelsgødning og dybstrøelse ikke måtte udspredes men kun måtte placeres. Vilkåret ophæves, da Varde Kommune vurderer at de alment gældende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen er tilstrækkelige til at sikre, at § 3-områderne ikke påvirkes væsentligt som følge af udbringning af husdyrgødning fra husdyrbruget.

Fredede områder

Udbringningsarealerne 536-0, 534-0, 533-0, 532-0 og 531-0 er beliggende i et fredet område (Lønne Kirkeflod – fredningen fra 1981). Se figur 20. Heri er der nøje beskrevet, hvilke arealer der må gødskes og hvilke der ikke må. Mark 536-0 og dele af mark 534-0 må gødskes i det omfang de blev gødsket i 1992. Varde Kommune har på baggrund af luftfotos vurderet, at der kun blev gødsket ganske let, dvs. at der kun må gødskes med et dyretryk på 0,67 DE/ha. Dette stilles derfor som et vilkår i dette tillæg til miljøgodkendelse.

Figur 20. Udbringningsarealer i Fredet område (markeret med lille skravering).

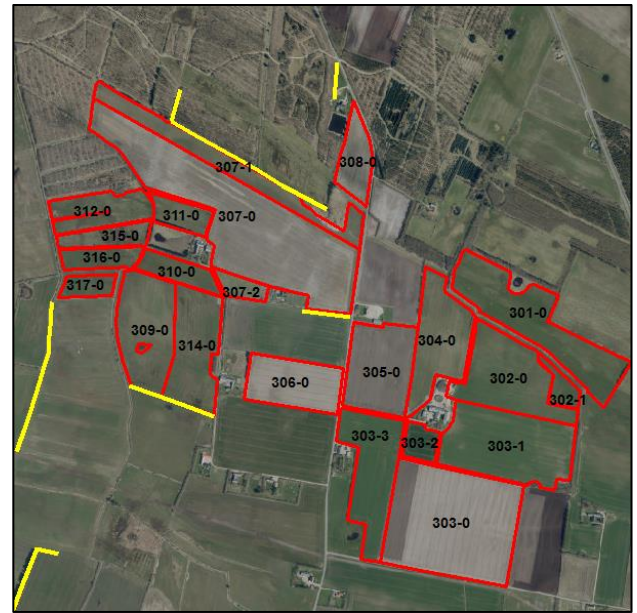
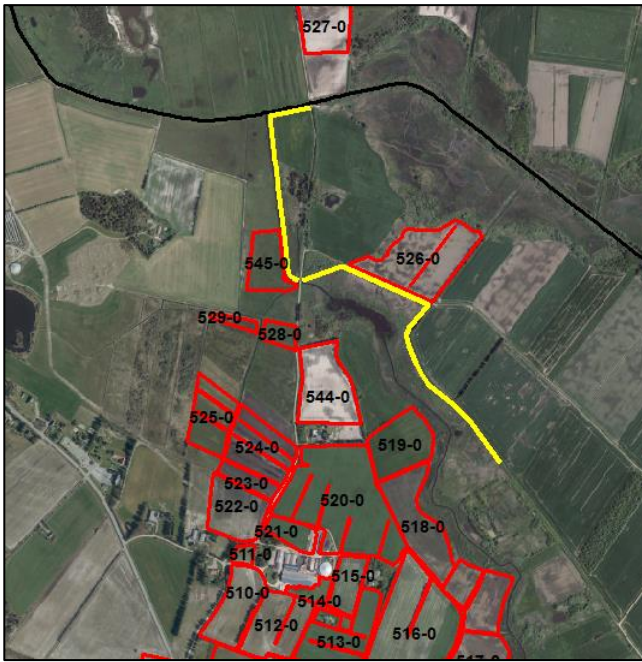
Fortidsminder og diger

Der er registreret et fortidsminde i mark 31-0, samt i tilknytning til mark 15-1, se figur 21.

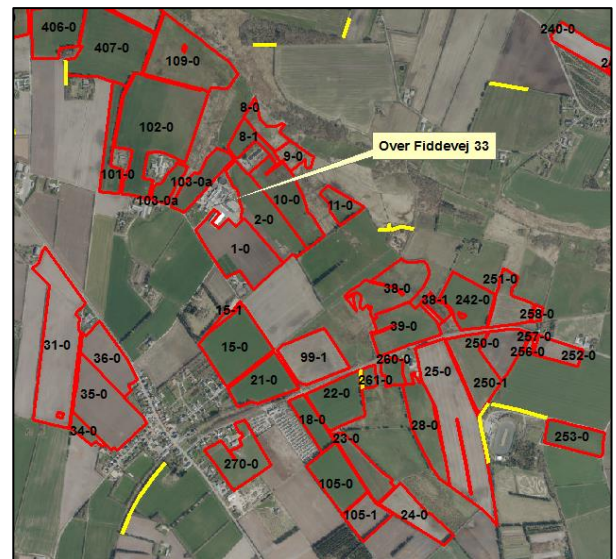
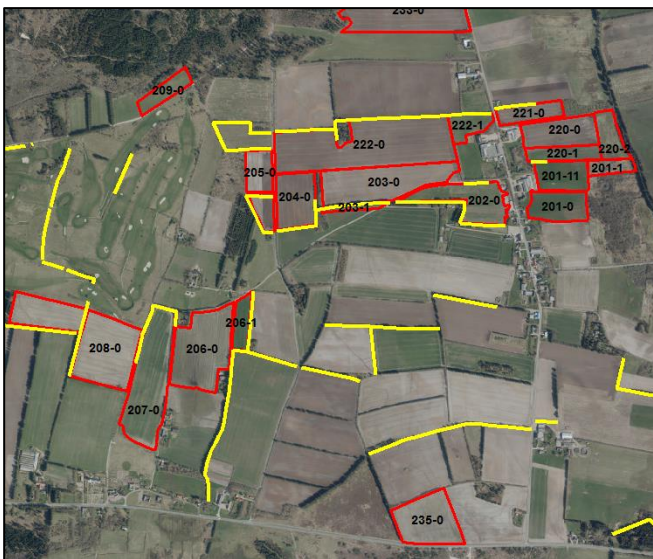

Figur 21. Udbringningsarealer i forhold til fortidsminder.

Der er registreret fredede diger langs markerne 545-0, 526-0, 307-1, 309-0, 314-0, 407-0, 220-1, 221-0, 222-1, 222-0, 202-0, 203-0, 204-0, 205-0, 203-1, 206-1, 207-0, 208-0, 261-0, 22-0, 25-0 og 250-1. Se figur 22 og 23.

Figur 22. Udbringningsarealer i forhold til beskyttede diger.

Figur 23. Udbringningsarealer i forhold til beskyttede diger (gul markering)

Varde Kommune gør opmærksom på, at der i henhold til § 29 i Museumsloven ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) på gravhøje og indenfor en afstand af 2 m fra dem. Jævnfør § 18 i Lov om Naturbeskyttelse må der endvidere ikke etableres ny beplantning eller foretages lignende ændring i tilstanden af arealet indenfor 100 meters afstand fra gravhøje, medmindre kommunen meddeler dispensation hertil. Fredede diger må ikke ændres eller fjernes uden kommunens tilladelse.

Vandløb

Der er vandløb, som grænser direkte op til flere af udbringningsarealerne. Da terrænhældningen på alle arealer ned til vandløb er under 6 grader, vurderer Varde Kommune at der ikke er risiko for væsentlig forurening af vandløbene ved afstrømning, såfremt de generelle bestemmelser om dyrkningsfrie bræmmer / randzoner overholdes.

Varde Kommune vurderer samlet at den ansøgte mængde husdyrgødning ved overholdelse af de stillede vilkår kan udbringes på arealerne omfattet af denne miljøgodkendelse, uden at ovennævnte beskyttelser påvirkes væsentligt.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Med begrebet ”bedst tilgængelig teknologi” menes den teknik, som mest effektiv giver et højt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed, og som samtidig er afvejet i forhold til fordele og økonomiske udgifter. Jævnfør Husdyrlovens § 19 skal kommunen sikre sig, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

I Varde Kommunes vurdering af BAT indgår bl.a.

- BREF-dokumentet (EU-kommissionens referencedokument for BAT vedrørende intensiv hold af svin og fjerkræ)
- Miljøstyrelsens Teknologiliste
- Miljøstyrelsens Teknologiblade
- Miljøstyrelsens vejledende BAT-standardvilkår

I Varde Kommunes BAT-vurdering indgår disse hovedpunkter:

- Ammoniak
- Nitrat
- Fosfor
- Fodringsstrategi
- Management
- Forbrug af vand og energi
- Opbevaring af husdyrgødning
- Udbringning af husdyrgødning

I de følgende afsnit følger ansøgers oplysninger om anvendelse af BAT, samt Varde Kommunes vurdering af om ansøger lever op til det niveau, som Varde Kommune fastlægger som BAT-niveauet for projektet.

7.24 BAT - Ammoniak

Varde Kommune har beregnet projektets BAT-emissionsniveau ud fra Miljøstyrelsens ”Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)”, se tabel 17.

Antal dyr og stald	Emissionsgrænseværdi Uden korrektion (Kg NH₃-N/dyr)	Korrigeret emissionsgrænseværdi Kg NH₃-N/dyr	Total Kg NH₃-N for dyregruppen
120 køer Eksisterende stald Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	9,80		1.176
290 kvier (6-24 mdr.) Eksisterende stald Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	5,36	$\frac{(((6+24) \times 0,0729) + 1,93)}{4,34} = 0,95$ $0,95 \times 5,36 = 5,09$	1.476,1
20 småkalve (0-6 mdr.) Dybstrøelse	1,89		37,8
4 køer Dybstrøelse	10,04		40,16
130 småkalve (0-6 mdr.) Dybstrøelse	1,89		245,7
220 køer Eksisterende stald Sengestald med spalter (kanal, linespil)	7,31		1.608,2
80 køer Eksisterende stald Sengestald med spalter (kanal, linespil)	7,31		584,8
30 køer Eksisterende stald Dybstrøelse	10,04		301,2
Total BAT emissionsniveau for projektet			5.469,96
Projektets reelle ammoniakemission			5.212,95
BAT-niveauet er overholdt med			257,01

Tabel 17. Beregning af projektets BAT-emissionsniveau

BAT-emissionsniveauet for projektet er beregnet til 5.469,96 kg NH₃-N og projektets reelle ammoniakemission er på 5.212,95 kg NH₃-N. Projektet har således en total ammoniakemission, der er 257,01 kg NH₃-N mindre end det beregnede BAT-emissionsniveau.

Varde Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at ansøger lever op til lovgivningens krav om BAT på punktet ammoniak.

BAT-niveauet er opnået ved at der er etableret spalteskrabere i eksisterende bygning 1, 4 og 5, samt linespil i gyllekanaler i bygning 4 og 5. Endvidere overdækkes den største gylletank (tank 3) på ejendommen med fast dug. Se figur 1 for placering af bygninger.

7.25 BAT - Nitrat

Miljøstyrelsen har i Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik for husdyrbrug fra maj 2011 redegjort for, hvorfor de vurderer, at det niveau, som er opnåeligt ved anvendelse af BAT i relation til udvaskning af nitrat ved anvendelse af husdyrgødning i marken allerede er opnået via krav, som er fastsat i lovgivningen.

Varde Kommune tilslutter sig Miljøstyrelsens vurdering. Der er derfor ikke, efter Varde Kommunes opfattelse, grundlag for at stille yderligere vilkår til anvendelse af BAT med henblik på at begrænse nitratudvaskningen fra arealerne drevet under husdyrbruget. Ansøger lever dermed op til lovgivningens krav om BAT på punktet nitrat.

7.26 BAT - Fosfor

Miljøstyrelsen har i Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik for husdyrbrug fra maj 2011 redegjort for at ophobning af fosfor i landbrugsjord er nedbragt i forbindelse med gennemførelsen af vandmiljøplanerne, og at fosforoverskuddet i marken er reduceret væsentligt siden 80'erne. Hertil kommer, at der er mulighed for at regulere udledningen af fosfor til de udbringningsarealer, der afvander til særligt fosforfølsomme naturområder.

Miljøstyrelsen vurderer derudover, at der på nuværende tidspunkt ikke findes tilgængelige teknikker eller teknologier, der kan anvendes til at fastlægge emissionsgrænseværdier for fosforudledningen fra malkekvægsbesætninger.

Varde Kommune tilslutter sig Miljøstyrelsens vurdering. Der er derfor ikke, efter Varde Kommunes opfattelse, grundlag for at fastlægge yderligere vilkår til anvendelse af BAT med henblik på at begrænse fosforudvaskningen fra arealerne drevet under husdyrbruget.

Varde Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at ansøger lever op til lovgivningens krav om BAT på punktet fosfor.

7.27 BAT – Fodringsstrategi

Ansøgers redegørelse:

- *For at have høj dyresundhed i besætningen og for at optimere fodring/foderudnyttelsen, dvs. anvende minimal fodermængde i forhold til mælkeydelse, udarbejdes der i samarbejde med konsulent foderplaner for besætningen.*
- *For at have det rigtige grundlag for udarbejdelse / justering af foderplanerne tages der analyser af grovfoderet og foderplanen afpasses grovfoderets sammensætning og kvalitet.*
- *Nyeste viden indenfor kvægfodring inddrages.*

Beregninger har vist, at det ansøgte projekt lever op til Miljøstyrelsens vejledende BAT-emissionsniveau for ammoniak.

Varde Kommunen vurderer på den baggrund, og ud fra ansøgers tiltag på punktet fodringsstrategi, at det ansøgte projekt lever op til det niveau, som Varde Kommune fastsætter som BAT-niveauet for projektet. Ansøger lever dermed op til lovgivningens krav om BAT på punktet fodringsstrategi.

7.28 BAT - Management

Ansøgers redegørelse:

- *Er bevidst om, at miljøet i den udstrækning det er muligt, skal til gode ses, at der skal være en høj dyrevelfærd og at der ikke anvendes unødvendige ressourcer (godt landmandskab).*
- *Ved kørsel med maskiner hvor der afsættes jord/husdyrgødning på vejene foretages der rengøring.*
- *Medarbejderne orienteres om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.*
- *At markdriften sker med udgangspunkt i udarbejdede mark-gødningsplaner og at der udarbejdes gødningsregnskab for bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres.*
- *Forbruget af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning registres i driftsregnskabet.*
- *Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.*
- *Der bliver lagt vægt på høj dyrevelfærd. Blandt andet vil der blive brugt tid på opsyn, også udenfor alm. arbejdstid, så syge dyr kan få behandling hurtigst muligt. Problemer i besætningen vil også i det daglige forsøges forebygget ved at de fysiske rammer for dyrene er i orden bl.a. Ved at dyrene sikres et tørt leje.*
- *Forebyggelse af uheld og driftsforstyrrelser ved alm. opmærksomhed, og ved at medarbejdere i forbindelse med brug af maskiner tilser at tingene fungerer som de skal.*
- *Afskærmninger på ejendommens forskellige maskiner/installationer efterses med jævne mellemrum så uheld undgås.*
- *Der er udarbejdet en beredskabsplan, der redegør for, hvad der skal ske i forbindelse med uheld på ejendommen.*

Forslag til BAT for svin og fjerkræ ifølge BREF-dokumentet er:

- Uddannelse af medarbejdere
- Journal over forbruget af vand, energi, foder, spild samt spredning af gødning på markerne
- Nødfremgangsmåde til at håndtere uheld
- Reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikrer driften og renholdelse af bygninger og udstyr
- Planlægning af logistik såsom levering af materiale og fjernelse af produkter og spild
- Planlægge korrekt gødsning af markerne

Varde Kommune vurderer, at ansøgers tiltag på punktet management lever op til det niveau, som Varde Kommune fastsætter som BAT-niveauet for projektet, blandt andet baseret på punkterne i BREF-dokumentet. Ansøger lever dermed op til lovgivningens krav om BAT på punktet management.

7.29 BAT - Forbrug af vand og energi

Er ifølge ansøger uændret i forhold til MGK201 I.

7.30 BAT – Opbevaring af husdyrgødning

Ansøgers redegørelse:

- Gyllen bliver opbevaret i 2 gylletanke på ejendommen, samt 2 gylletanke på Kollevvej 71, en på Klintingvej 185 og en på Over Fiddevej 23.
- Tankene tømmes ca. en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Den største tank bliver overdækket med fast overdækket, mens den anden har naturligt flydelag.
- Tankene er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket betyder, at tankene hvert 5./10. år bliver kontrolleret for, om der skulle være tegn på begyndende utætheder.
- Dybstrøelsen opbevares på møddingsplads. Opbevaringen sker efter lovgivningen. Saftafløb/regnvand pumpes til gylletank.

Forslag til BAT til svin og fjerkræ ifølge BREF-dokumentet er:

- Stabil og tæt gyllebeholder, der efterses hvert år
- Omrøring kun lige før tømning
- Fast låg
- Flydelag
- Betonbund med opsamlingsbeholder for fast mæg
- Placering af markstak langt fra naboer, vandløb og markdræn
- Mekanisk adskillelse af gyllen
- Anaerob behandling i et biogasanlæg
- Aerob behandling af den flydende del

Beregninger har vist, at det ansøgte projekt, omfattende både stalde og lagre, lever op til Miljøstyrelsens vejledende BAT-emissionsniveau for ammoniak.

Varde Kommunen vurderer på den baggrund, og ud fra ansøgers tiltag på punktet opbevaring af husdyrgødning, at det ansøgte projekt lever op til det niveau, som Varde Kommune fastsætter som BAT-niveauet for projektet. Ansøger lever dermed op til lovgivningens krav om BAT på punktet opbevaring af husdyrgødning.

7.31 BAT – Udbringning af husdyrgødning

Ifølge ansøger sker der ingen ændringer vedrørende udbringning af husdyrgødning i forhold til det, der fremgår af MGK201 I.

7.32 Samlet BAT-vurdering

Som der er redegjort for i de foregående punkter, lever ansøger op til Varde Kommunes fastsatte BAT-niveau for projektet. Varde Kommune vurderer på den baggrund, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik i henhold til § 19 i Husdyrloven.

8 Egenkontrol

I MGK2011 er der redegjort for egenkontrol. Dette tillæg til miljøgodkendelse medfører ingen væsentlige ændringer, når det gælder egenkontrol i forhold til det, som står beskrevet i MGK2011.

9 Foranstaltninger ved ophør af produktion

I MGK2011 er der redegjort for foranstaltninger ved ophør af produktion. Dette tillæg til miljøgodkendelse medfører ingen væsentlige ændringer, når det gælder foranstaltninger ved ophør af produktionen i forhold til det, som står beskrevet i MGK2011.

10 Nabohøring

Projektet har udover ansøger og dennes konsulent været sendt til høring hos følgende naboer/partner i perioden fra den 21. april til den 12. maj 2016:

- Over Fiddevej 23, 6854 Henne (bortforpagter og nabo)
- Klintingvej 175, 6854 Henne (bortforpagter)
- Klintingvej 160, 6854 Henne (bortforpagter)
- Bjergvej 11, 6830 Nørre Nebel (bortforpagter)
- Dejrupvej 30, 6855 Outrup (bortforpagter)
- Hennevej 50, 6855 Outrup (bortforpagter)
- Strandvejen 79, 6854 Henne (bortforpagter)
- Rolfsøvej 10, 6854 Henne (bortforpagter)
- Kollevej 71, 6830 Nørre Nebel (bortforpagter)
- Bjålumvej 1A, 6830 Nørre Nebel (bortforpagter)
- Houstrupvej 50, 6830 Nørre Nebel (bortforpagter)
- Vesterhavsvej 126, 6830 Nørre Nebel (bortforpagter)
- Over Fiddevej 22, 6854 Henne (nabo)
- Over Fiddevej 32, 6854 Henne (nabo)
- Over Fiddevej 43, 6854 Henne (nabo)
- Over Fiddevej 31, 6854 Henne (nabo)
- Over Fiddevej 13, 6854 Henne (nabo)
- Strandvejen 140, 6854 Henne (nabo)
- Strandvejen 150, 6854 Henne (nabo)
- Strandvejen 160, 6854 Henne (nabo)
- Ringkøbing-Skjern Kommune
- Blåbjerg Biogas (gylleaftale)

I forbindelse med nabohøringen er der modtaget bemærkninger fra DIN Forsyning (Over Fiddevej 31). Bemærkningerne er behandlet under punkt 7.14.

Der er desuden modtaget en bemærkning fra Klintingvej 175. Bemærkningen er behandlet under punkt 7.20.

II Samlet vurdering

På baggrund af ovenstående vurderer Varde Kommune, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet, naturen og naboerne sammenholdt med den nuværende produktion, hvis de i tillæg til miljøgodkendelsen opstillede vilkår overholdes.

Varde Kommune vurderer, at der kan meddeles godkendelse til det ansøgte da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til, at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Bilag I – Hørings svar fra Ringkøbing-Skjern Kommune

Returadresse
Land og Vand, Landbrug
Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing

Ringkøbing-Skjern Kommune

Varde Kommune

Sendt pr mail til, Ann Rolighed Thygesen, e-mail: antd@varde.dk

Sagsbehandler
Frank Boddum
Direkte telefon
9974 1849
E-post
frank.boddum@rksk.dk
Dato
21-05-2015
Sagsnummer
15-014741

Udtalelse fra Ringkøbing-Skjern Kommune jf. § 46 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1283 af 8. december 2014.

Arealudtalelse for arealer beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune drevet af husdyrbruget på adressen Over Fiddevej 33, 6854 Henne. Udtalelsen er gældende for følgende areal: (angivet på bilag 1).

Arealer beliggende i Ringkøbing-Skjern Kommune drevet af husdyrbruget på Over Fiddevej 33 6854 Henne	Marknummer ifølge ansøgning	Anvendelse
	527-0	Omdrift
Udbringningsarealer	1,79 ha	Svarende til 2,24DE/ha

1.1 Husdyrbruget på Over Fiddevej 33, 6854 Henne skal jf. ansøgningen overholde/drives med:

- På husdyrbrugets udbringningsarealer må der i alt udbringes gylle/dybstrøelse i alt svarende til 2,24 DE/ha.
- Der skal etableres 16,0 % ekstra roer, græs, eller græsefterafgrøder (udover Plantedirektoratets til hver tid gældende krav for landbrugsbedrifter, der må udbringe en husdyrgødningsmængde svarende til 2,3 DE/ha per planperiode*). De 16,0 % ekstra roer, græs, eller græsefterafgrøder skal følge de samme betingelser som gælder jf. Plantedirektoratets krav* til de lovpligtige roer, græs, eller græsefterafgrøder.

(*: Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.)

Udover de vilkår der ifølge lovgivning og diverse vejledninger (lovpligtige vilkår) skal stilles for at sikre at ovenstående overholdelse, ønsker Ringkøbing-Skjern Kommune, at følgende vilkår stilles i miljøgodkendelsen:

1.2 Vilkår:

Ønskes udbringningsarealet ændret, skal det anmeldes til kommunen, jf. kapitel 7 i i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1283 af 8. december 2014.

- Udbringning af husdyrgødning må ikke foretages, når jorden er mættet med vand, oversvømmet, frossen, eller dækket af sne, eller forud for varslede kraftige regnskyl/store nedbørsmængder.
- Udbringningsarealernes nitratudvaskning til overfladevandet må ikke overstige, hvad der svarer til et planteavlsbrug i oplandet til Ringkøbing Fjord

Miljøvurdering

2.0 Generelt

Følgende vedrørende arealberegningerne er oplyst til Ringkøbing-Skjern Kommune:

	Beregning af	Resultat
Fosfor	Krav om P-overskud overholdt	Ja
	Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet	-38,1 Kg P
	P-tilført pr. ha/år i ansøgt drift	35,4 Kg P/ha/år
	P-fracørsel, arealvægtet gennemsnit	27,2 Kg P/ha/år
	P-overskud/ha/år for ansøgte projekt	8,2 Kg P/ha/år
Nitratberegning overfladevand	DE reduktionsprocent	75,83 %
	DE max	1,74DE/ha
	DE reel	2,24 DE/ha
	Kg N/ha DE max	67,7 Kg N/ha
	Kg N/ha DE reel	67,7 Kg N/ha

2.1 Beliggenhed og planmæssige forhold

2.1.1 Beskyttelseslinjer

Udbringningsarealerne ligger uden for beskyttelseslinjer for klitfede arealer, strand, søer, åer, skove, fortidsminder og kirker. Anlægget ligger inden for kystnærhedszone.

Idet driften af arealet ikke ændres væsentligt vurderes driften ikke at påvirke kystnærhedszonen.

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at driften af arealerne ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

2.1.2 Kulturmiljø

Området indeholder iht. Kommuneplan 2013 til 2025 et særligt værdifuldt kulturmiljø i form af Marsklandskab bebygget i jernalderen og genopbygget i nyere tid.

Det er derfor vurderet, at driften af arealerne ikke vil påvirke kulturmiljøet væsentligt.

2.2 Drift

Der er stillet vilkår om det maksimale antal dyreenheder pr. hektar, der må tilføres arealerne via husdyrgødning.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at driften af arealerne, i henhold til generel lovgivning, samt stillede vilkår, er foreneligt med hensynet til beskyttelse af omgivelserne mod væsentlige gener og virkninger fra arealerne.

2.2.1 BAT – bedste tilgængelige teknik

Formålet med Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er, at medvirke til at værne om natur, miljø og landskab, så udviklingen af husdyrproduktionen, kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Forebyggelse og begrænsning af forurening skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelig teknik, herunder renere teknologi, dvs., eks. mindre forurenende anlæg, processer og råvarer.

BAT er at betragte som en generel ikke stedbunden branchenorm. Dette betyder, at særlige følsomme, eller for den sags skyld robuste omgivelser, ikke har indflydelse på niveauet ved fastlæggelse af BAT.

Udbringning af husdyrgødning

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de generelle regler i husdyr- og husdyrgødningsbekendtgørelsen for udbringning af husdyrgødning, som værende tilstrækkelige til at opfylde kravene til BAT for udbringning.

Ringkøbing-Skjern Kommune anser det for værende BAT, at man tager højde for udbringningsarealernes fysiske karakter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Dvs., eksempel jordtype, struktur og hældning samt forhold som regn, vanding og sædskifte.

Der er stillet vilkår om, at udbringning af husdyrgødning ikke må foretages på frossen, vandmættet, oversvømmet, eller snedækket jord, samt forud for varsling om kraftig regn/nedbør. Vilkåret er stillet for at reducere unødigt forurening af vandmiljøet.

Konkluderende vurdering af BAT

På baggrund af ansøgers redegørelse for BAT inden for udbringning af husdyrgødning vurderes det, at den konkrete anvendelse af BAT lever op til det Ringkøbing-Skjern Kommune anser som værende BAT-standard for en ejendom med arealdrift.

2.3 Natur og vand

2.3.1 International natur – beskrivelse

De internationale naturbeskyttelsesområder, er en samlet betegnelse for EF-Habitatområder, EF-Fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder. Hvert internationalt naturbeskyttelsesområde består af et, eller flere af disse udpegede områder.

Habitatområderne og Fuglebeskyttelsesområderne, der er udpeget på grundlag af EU's naturdirektiver, udgør tilsammen Natura 2000, der er et økologisk netværk af beskyttede områder i hele EU. Ramsarområderne er udpeget på grundlag af Ramsarkonventionen om beskyttelse af vigtige vådområder. Ramsarområderne ligger alle indenfor grænserne af fuglebeskyttelsesområder og beskyttelsen er dækket ind af EU-beskyttelsen.

Direktiverne fastsætter et overordnet mål for at sikre, eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for naturtyper og dyre- og plantearter inden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Danmark er forpligtet til at sikre, at der ikke sker en forringelse

af status i de udpegede områder og til at iværksætte, hvad der er nødvendigt for at opnå de fastsatte mål.

Habitatdirektivet rummer også regler om at beskytte særlige arter, både i og udenfor Natura 2000-områder. Det er de såkaldte bilag IV-arter. Disse arter (flere padder, markfirben, odder, hasselmus m.fl.) må ikke få beskadiget, deres yngle-, eller rasteområder.

Målsætningen for Habitat- og Fuglebeskyttelsesområderne er at sikre, eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, de er udpeget for. For Ramsarområder er målsætningen, at beskyttelsen fremmes.

En art anses for at have gunstig bevaringsstatus, når undersøgelser peger på, at arten på lang sigt vil opretholde sig selv som levedygtig bestand, samt artens udbredelsesområder sandsynligvis ikke er i tilbagegang.

Nærmeste internationale naturområder er habitatområde Ringkøbing Fjord, som ligger ca 1200 meter fra husdyrbrugets arealer. Alle arealerne ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord. For beskrivelser af de internationale naturområder henvises til Naturstyrelsens hjemmeside (www.naturstyrelsen.dk)

Vandløb

Miljømål for vandløb, omfatter både kemisk tilstand og økologisk tilstand. Størstedelen af vandløbene i hovedvandoplandet skal opfylde målet om god økologisk tilstand, mens en mindre del målsættes til et godt økologisk potentiale. I sidstnævnte tilfælde, er der tale om vandløb, som er kunstigt anlagte, eller stærkt fysisk modificerede. En mindre andel af vandløbene, har et strengere miljømål i form af høj økologisk tilstand, fordi den nuværende tilstand er fauna klasse 7.

Miljømål for vandløb:

Type	Høj tilstand	God tilstand
'Normal'	7	6 eller 5
'Blødbund'	5	4

Tallene i tabellen refererer til smådyrsfaunaen, bedømt ved hjælp af Dansk Vandløbs Fauna Indeks (DVFI).

En del af ejendommens arealer ligger ved, eller i oplandet til vandløb Gødel kanal. Ifølge Vandplan 2010-2015 må vandløbene ikke anvendes til formål, der hindrer opfyldelse af de konkrete miljømål fastsat i Vandplanen.

Ifølge Vandplan 2010-2015 er miljømålet for vandløbet godt økologisk potentiale (Gt).

I den konkrete sag er det ikke vurderet, om der er målopfyldelse for vandløbet.

Det forventes, at de generelle forbedringer i forhold til vandkvalitet, fysiske forhold, fri passage og vandindvinding, i et vist omfang, vil bidrage til at sikre gunstig bevaringsstatus for de særlige arter og naturtyper, der er tilknyttet vandløb i oplandet.

Det er kommunens vurdering, at almindelig landbrugsdrift på vandløbsnære arealer, ikke vil påvirke vandløbskvaliteten i væsentlig grad. Med de nye krav om 9 meter randzoner langs alle vandløb, vil påvirkningen på vandløb, fra landbrugs relateret arealdrift, være yderst minimal.

Der gøres hermed opmærksom på, at der iht. vandløbslovens § 69, stk. 1, gælder følgende for ejendommens udbringningsareal beliggende i Ringkøbing-Skjern kommune, som ligger ned til vandløb:

- *Dyrkning, jordbehandling, plantning, terrænændring, anbringelse af hegn og opførelse af bygværker må i landzone ikke foretages i en bræmme på 2 meter.*

Det betyder, at der er krav om 2 meter dyrkningsfrie bræmmer langs de vandløb, der er angivet som "2 meter bræmmer ved vandløb" på bilag 1. Det er ansøgers pligt, at oplyse dem, der udbringer gyllen, eller foretager anden jordbearbejdning, om forhold vedrørende vandløbsbræmmer og sikre, at det bliver overholdt på husdyrbrugets udbringningsarealer.

Endvidere gøres opmærksom på, at ejendommen har udbringningsarealer, som ligger ned til vandløb, der er omfattet af gældende randzonestov (Lov om randzoner). For disse vandløb gælder:

- *Der må ikke på indtil 9 meter fra bredden foretages gødskning, sprøjtning, dyrkning, eller anden jordbearbejdning.*

Det betyder, at randzonearealet ikke kan indgå som udbringningsarealer, men vil kunne anvendes til afgræsning. Det er ansøgers pligt, at oplyse dem, der udbringer gyllen, eller foretager anden jordbearbejdning, om forhold vedrørende vandløbsbræmmer og sikre, at det bliver overholdt på ejendommens udbringningsarealer.

2.3.2 Jordtype og eventuelle dræn

Ejendommens ejede/forpagtede udbringningsareal i Ringkøbing-Skjern Kommune består af i alt 1,79 ha og arealet er, ifølge ansøgningen, beliggende på (JB1) jorde. Arealet er ifølge ansøgningen drænet.

2.3.3 Sædskifte

På alle marker er der valgt et K12 sædskifte, hvilket svarer til referencesædskiftet for ejendommen.

Eftersom ansøger har valgt samme sædskifte som referencesædskiftet for alle marker, er beregningerne af kvælstofudvaskningen og fosforoverskuddet foretaget på baggrund af referencesædskiftet. Der er derfor ikke stillet krav til specifikke sædskifter, idet ansøger ikke har anvendt "sædskifte" som virkemiddel for at reducere udvaskningen af næringsstoffer til vandmiljøet.

2.3.4 Bilag IV-arter

EU-medlemslandene skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder, eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV.

For dyrearterne, er der bl.a. forbud i mod beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder og i mod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer, eller vandrer.

For plantearterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Ringkøbing-Skjern Kommune har ingen aktuelle registreringer af plantearter, der står på Habitatdirektivets Bilag IV, på ejendommens udbringningsarealer. Det er endvidere Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at plantearterne næppe findes på udbringningsarealerne.

Følgende dyrearter kan tænkes, at forekomme i Ringkøbing-Skjern kommune:

Småflagermus, Markfirben, Odder, Spidssnudet frø og Strandtudse, samt visse vandtilknyttede insekter. Arterne er næppe tilknyttet driftsbygningerne, men nedenstående arter kan muligvis have levested, fødesøgningsområde, eller opholdssted i habitater tilknyttet, eller i nærheden af udbringningsarealerne:

- Småflagermus: Ud fra småflagermus' levevis vurderes det, at de ikke påvirkes negativt af driften af husdyrbruget.
- Odder: Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til vandløb, sø eller fjord, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.
- Markfirben: Er udbredt i store dele af landet, men trues næppe af driften af husdyrbruget.
- Visse vandtilknyttede insekter: Kan være tilknyttet nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger dog ingen aktuelle registreringer. Disse påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges, eller gror til.
- Spidssnudet frø og strandtudse: Kan forekomme i nærområdets vandhuller og fugtige arealer. Der foreligger ingen aktuelle registreringer. Padder påvirkes negativt, når vandmiljøerne næringsstofberiges eller ændrer karakter.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på grundlag af det oplyste:

- At det areal, der omfattes af nybyggeri i forbindelse med projektets gennemførelse, hovedsagelig er almindelig omdriftsareal og at inddragelsen til bebyggelse ikke vil påvirke bilag IV-arter væsentligt.
- At der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske øvrige ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for Bilag IV-arters trivsel
- At driften af husdyrbruget, samlet set, ikke vil medføre beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a, samt ikke vil medføre ødelæggelse af de plantearter, som er optaget på EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b

2.3.5 Risikoarealer

Tilførslen af fosfor fra markerne til overfladevand sker hovedsagligt ved overfladisk afstrømning, udvaskning via dræn, brinkerosion, direkte grundvandsafstrømning og sand/jordfygning. En fortsat nettotilførsel af fosfor til jorden øger risikoen for øget tilførsel af fosfor til vandmiljøet, idet jordens evne til at tilbageholde fosfor, falder som følge af øgede akkumulering. Ved overfladiske transportprocesser tabes der også mere fosfor til vandmiljøet i takt med, at fosforindholdet i overjorden stiger.

Effekten af husdyrudvidelser på fosforafstrømningen til vandområder er vanskelig at kvantificere. Analyser i det tidligere Ringkøbing Amt, viser dog en klar sammenhæng mellem fosforkoncentrationen i vandløb og husdyrtæthed. Således stiger fosforkoncentrationen og dermed transporten, jo større husdyrtæthed, der er i oplandet.

Landbrugsdriften på arealer, som enten skrånere, eller afvandes, bør tilrettelægges således, at fosfortilførslen til vandområderne minimeres.

Der er ingen af ejendommens udbringningsarealer, som skrånere 6 grader, eller derover mod vandområder. Det er derfor vurderet, at der ikke er særlig risiko for overfladestrømning af fosfor fra ejendommens udbringningsarealer til vandmiljøet.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at landbrugsdrift, herunder udbringning af husdyrgødning i henhold til vilkår i arealgodkendelsen og gældende regler på de vandløbsnære arealer, ikke vil påvirke flora og fauna i vandløbene negativt.

2.3.6 Fosforbelastning til vandområde

Husdyrlovens generelle fosforbeskyttelse

Risikoen for tilførsel af fosfor til vandmiljøet er bl.a. bestemt af fosforpuljen i jorden, jordtype og dræningsforhold, hvilke beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er fastlagt på baggrund af. Beskyttelsen af vandområderne mod fosfor er rettet mod oplande til Natura 2000-områder, der er overbelastet med fosfor jf. Miljøstyrelsens fosforkort. Ifølge ansøgningen afvander udbringningsarealerne til Natura 2000-området Ringkøbing Fjord.

Det tilladte fosforoverskud fra bedriftens arealdrift beregnes på bedriftsniveau og ikke i forhold til de enkelte marker. Eventuelle vilkår til fosforoverskuddet stilles ligeledes på bedriftsniveau (jf. Miljøstyrelsens Wiki-vejledning).

Ifølge ansøgningen tilføres der via husdyrgødningen 35,4 kg P/ha/år til arealerne og der fraføres via afgrøderne 27,2 kg P/ha/år fra arealerne. Det giver et gennemsnitligt fosforoverskud på 8,2 kg P/ha/år. Ifølge ansøgningen overholdes husdyrlovens generelle fosforbeskyttelsesniveau, idet overskuddet på bedriftsniveau er -38,1 kg P mindre end det lovpligtige fosforoverskud.

Særskilt vurdering af fosforbeskyttelsen/nærmere konsekvensvurdering

Ringkøbing-Skjern Kommune er ikke i besiddelse af en viden om, at arealerne eller recipienten (Ringkøbing Fjord) er mere fosforsårbare, end det der ligger til grund for Miljøstyrelsens fosforkort og husdyrlovens beskyttelsesniveauer.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at den generelle lovgivning er tilstrækkelig til at beskytte Ringkøbing Fjord. mod en væsentlig påvirkning med fosfor fra arealdriften.

I den konkrete sag vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at der ikke er særlige forhold, der kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til fosfor, idet det og de stillede vilkår vurderes tilstrækkelige til at sikre at arealdriften i sig selv samt i sammenhæng med andre projekter ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af det internationale beskyttelsesområde Ringkøbing Fjord.

2.4.8 Nitrat til overfladevand

Kvælstofafstrømningen fra marker afhænger af vandafstrømningen og dermed af nedbørsmængderne. Når der korrigeres for variationen i afstrømningen, er det sket et tydeligt fald i kvælstoftilførslen til Ringkøbing Fjord siden 1992, hvilket må tilskrives effekten af tiltag til nedbringelse af kvælstofbelastningen fra især landbruget. Effekten af tiltagene er dog ikke større end, at de senere års generelle tendens til en stigning i nedbørsmængderne og dermed ferskvandafstrømningen delvist modvirker effekten af tiltagene til reduktion af kvælstofbelastningen.

Husdyrlovens generelle nitratbeskyttelse

I husdyrloven er beskyttelsen af vandområderne mod nitratudvaskningen rettet mod oplande, der afvander til de mest kvælstofsårbare Natura 2000-områder jf. Miljøstyrelsens Nitratklassekort. Arealer som hører under kategorierne "Nitratklasse I, II eller III" er omfattet af krav om lavere husdyrtryk pr. hektar end de generelle harmoniregler giver mulighed for (dog med visse modifikationer).

Udbringningsarealet i Ringkøbing-Skjern Kommune ligger i nitratklasse II. I nitratklasse II er der som udgangspunkt krav om, at der kun må udbringes svarende til 65 % af, hvad harmonireglerne tillader.

Størrelsen af det samlede udbringningsareal, der er berørt af nitratklasse, medfører, at ejendommen som udgangspunkt skal reducere husdyrtrykket svarende til 75,83 % af fuldt husdyrtryk på udbringningsarealerne. Det reducerede husdyrtryk svarer til 1,74 DE/ha (DE_{max}) og en udvaskning til overfladevandet (DE_{max}) på 67,7 kg N/ha/år. Det ansøgte husdyrtryk er 2,24 DE/ha (DE_{reel}).

I kraft af at ansøger anvender et virkemiddel i form af 16% ekstra efterafgrøder, vil den reelle udvaskning til overfladevandet (DE_{reel}) reduceres til 67,7 kg N/ha/år.

Miljøstyrelsen har udarbejdet et notat (dateret d. 24. juni 2010). Det fremgår af notatet, at udbragt husdyrgødning der bidrager med mindre end 1 % af den samlede kvælstofbelastning fra oplandet til et lukket bassin, ikke vurderes at medføre en væsentlig virkning på Natura 2000-området under forudsætning af, at dyretrykket i oplandet er uændret. Det er også en forudsætning at der ikke er andre kilder til nitratudvaskningen end husdyrproduktionen, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra oplandet siden 2007.

Nyeste data fra Miljøstyrelsen (dateret d. 10. december 2014) viser imidlertid, at i hele oplandet til Ringkøbing Fjord, og dermed indenfor kommunens grænser, er husdyrintensiteten i perioden fra 2007 til 2014 steget og tendensen er sikker. Stigningen er på 1,53 % fra 245988,93 DE i 2007 til 249802,18 DE i 2014.

Ringkøbing-Skjern kommune har ikke fundet andre kilder, som kan bidrage yderligere til en stigning i nitratudvaskningen.

- For alle dambrugene i oplandet til Ringkøbing Fjord gælder, at der ikke er givet tilladelse til merudledning af nitrat siden 90'erne.
- Data fra Naturstyrelsen over spildevandsudledningerne viser, at der siden 2007 er sket et fald på gennemsnitlig 47,99 tons i udledning af nitrat til Ringkøbing Fjord. Hvad angår spildevand fra det åbne land, så er det primært nedslivningstilladelser der gives, og kun i få tilfælde, hvor andet ikke har kunnet lade sig gøre, er der givet tilladelse til minirensningsanlæg.

Derudover vil kommunen fra og med i år give påbud til ejere med direkte udledning til sårbar recipient om, at de inden for en given tidsfrist skal have etableret nedslivningsanlæg. Det er derfor kommunens opfattelse, at udvaskningen af nitrat fra spildevand i det åbne land til Ringkøbing Fjord har været faldende inden for den sidste årrække og vil blive ved med at falde de kommende år.

I henhold til miljøstyrelsen kan kommunen dog godt godkende projekter i oplande med et stigende husdyrtryk, hvis nitratudvaskningen reduceres til hvad der svarer til et planteavlbrug. Dette kan gøres ved at reducere gødningsnormen, flere efterafgrøder, eller ændre på sædskiftet. Ringkøbing-Skjern Kommune forventer derfor, at Varde Kommune med vilkår sikrer, at husdyrbrugets nitratudvaskning til overfladevandet ikke overstiger, hvad der svarer til et planteavlbrug.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at der i den konkrete sag ikke er særlige forhold, der kan begrunde en fravigelse af det generelle beskyttelsesniveau i husdyrloven i forhold til kvælstof. De stillede vilkår vurderes dog tilstrækkelige til at sikre, at husdyrbruget i sig selv samt i sammenhæng med andre projekter ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af det internationale naturbeskyttelsesområde Ringkøbing Fjord.

2.4.9 Ammoniak

Natur i forhold til udbringningsarealerne

Udbringningsarealet beliggende i Ringkøbing-Skjern kommune er ikke registreret som beskyttede naturtyper.

Udbringningsarealet ligger umiddelbart op til § 3-beskyttede naturområder (se bilag 1). Der er tale om C målsat § 3 hede og mose.

Udbringningsarealet skråner ikke mere end 6 grader ned mod § 3-beskyttet natur og det er derfor Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke vil være væsentlig risiko for, at overfladestrømning vil påvirke den § 3-beskyttede natur.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på den baggrund, at § 3 naturområderne ikke vil blive væsentlig påvirket af udbringning af husdyrgødning på de nærliggende markarealer og at de generelle regler for udbringning er tilstrækkelige til at beskytte områderne imod påvirkning af tilstanden.

Der er ingen af udbringningsarealerne, der grænser umiddelbart op til Natura 2000 naturområder, som er ammoniakfølsomme (Kategori 1 natur). Kommunen vurderer, at de generelle regler for udbringning af husdyrgødning er tilstrækkelige til at beskytte §3 områderne imod tilstandsændringer og væsentlig påvirkning.

Herudover er det Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke er andre naturområder, herunder andre Natura 2000-områder, der ikke er beskyttet tilstrækkeligt mod ammoniak fra den ansøgte arealdrift. Vurdering er baseret på baggrund af de store afstande til de andre naturområder.

På baggrund af ansøgningen og oplysninger fra ansøger vurderes det, at driften af udbringningsarealerne ikke ændres væsentligt i forhold til den hidtidige drift. Markdrift i form af omlægning, gødsning, sprøjtning og andre jordbrugsaktiviteter vurderes ikke med de stillede vilkår at give anledning til væsentlig merbelastning af området beskyttede naturområder.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af ansøgningen, at de lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt, vilkår i miljøgodkendelsen, samt udmeldinger fra Miljøstyrelsen, at tilstanden af naturområderne omkring husdyrbrugets udbringningsarealer ikke vil ændres væsentligt, som følge af ansøgte projekt. Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at der ikke er særlige forhold, som kan begrunde en skærpelse af de generelle beskyttelsesniveauer i husdyrloven.

2.4.10 Grundvand:

Beskyttelsen af grundvandet mod nitratudvaskning fra rodzonen er i husdyrloven rettet mod de nitratfølsomme indvindingsområder.

Udbringningsarealerne ligger ifølge Miljøstyrelsens kortværk uden for nitratfølsomme indvindingsområder. Arealerne er derfor ikke omfattet af et skærpet beskyttelsesniveau for

kvælstofudvaskningen fra rodzonen, idet de generelle harmoniregler anses for tilstrækkelige til at beskytte grundvandet mod kvælstofudvaskning fra arealernes rodzone.

Det er derfor vurderet, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig nitratpåvirkning af grundvandet herunder de nitratfølsomme indvindingsområder.

2.5 Projektets sandsynlige miljøpåvirkning

Der vil sandsynligvis ske en påvirkning af det omgivende miljø, men det er vurderet ud fra ovenstående, at påvirkningens varighed, hyppighed og reversibilitet ikke vil være af sådant omfang, at driften af arealerne vil få væsentlig indflydelse på miljøet, idet alle lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt.

Ringkøbing-Skjern Kommune har ikke en viden, der kan begrunde at de generelle beskyttelsesniveauer skal skærpes yderligere, idet det og de stillede vilkår vurderes tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod væsentlige virkninger som følge af driften af arealerne.

2.6 Konklusion

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

- Ansøgt arealdrift i Ringkøbing-Skjern Kommune kan godkendes, idet driften herunder afsætning af husdyrgødning ikke vil medføre en væsentlig genopåvirkning af Natura 2000 områder overbelastet med fosfor (Ringkøbing Fjord), kvælstofsårbare Natura 2000-områder (Ringkøbing Fjord), grundvand herunder nitratfølsomme indvindingsområder samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Derudover er det vurderet, at arealdriften i Ringkøbing-Skjern Kommune ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

Endvidere er det vurderet, at den ansøgte arealdrift i Ringkøbing-Skjern Kommune ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

- Der anvendes den bedst tilgængelige teknik til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Copyright

Kortmateriale er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Kort- og matrikelstyrelsen. Copyright Kort- og matrikelstyrelsen 1992 /KD.86.1033.

Luftfotos – Danmarks Digitale Ortofoto – er gengivet af Ringkøbing-Skjern Kommune med tilladelse fra Cowi. DDO ©, Copyright COWI.

Bilag 1: Kort med de arealer udtalelsen omfatter

